

ПРОСКОМИДИЈА

Ђакон: Благослови, владико.

Свештеник:

Благословен Бог наш, свагда, сада и увек и у векове векова.

Ђакон: Амин.

Свештеник:

Царе небески, Утешитељу, Душе Истине, који си свуда и све испуњаваш, Ризницо добара и Даваоче живота, дођи и усели се у нас и очисти нас од сваке нечистоте и спаси, Благи, душе наше.

Ђакон:

Свети Боже, свети Крепки, свети Бесмртни, помилуј нас. (трипут)

Слава Оцу и Сину и Светоме Духу, и сада и увек и у векове векова. Амин.

Пресвета Тројице, помилуј нас; Господе, очисти грехе наше; Владико, опрости безакоња наша;

Свети, посети и исцели немоћи наше, имена твога ради. Господе, помилуј. (трипут)

Слава Оцу и Сину и Светоме Духу, и сада и увек и у векове векова. Амин.

Оче наш, који си на небесима, да се свети нме твоје, да дође царство твоје, да буде воља твоја и на земљи као и на небу; хлеб наш насушни дај нам данас; и опрости нам дугове наше као што и ми опраштамо дужницима својим; и не уведи нас у искушење, но избави нас од злога.

Свештеник:

Јер је твоје царство и сила и слава, Оца и Сина и Светога Духа, сада и увек и у векове векова.

Ђакон: Амин.

Обојица: Помилуј нас, Господе, помилуј нас, јер ми грешници, немајући никаквог оправдања, приносимо Теби као Владици ову молитву: помилуј нас.

Обојица: Слава Оцу и Сину и Светоме Духу.

Обојица: Господе, помилуј нас, јер се у Тебе уздамо; не гневи се јако на нас, нити помињи безакоња наша, но и сада као милостив погледај и избави нас од непријатеља наших: јер си ти Бог наш, и ми народ твој, сви смо дело руку твојих, и име твоје призивамо. И сада и увек и у векове векова. Амин.

Обојица: Отвори нам двери милосрђа, благословена Богородице, да не пропаднемо ми који се у тебе надамо, но да се тобом избавимо од беда, јер си ти спасење рода хришћанскога.

Потом одлазе икони Христовој и целивају је говорећи.

Обојица: Клањамо се пречистоме лику твоме, Благи, молећи опроштај сагрешења наших, Христe Боже, јер си добровољно благоволео да телом узиђеш на крст, да би оне које си саздао избавио од робовања врагу. Стога Ти благодарно кличемо: радосћу си испунио све, Спаситељу наш, који си дошао да спасеш свет.

Затим целивају и Богородичину икону говорећи.

Обојица: Богородице, Ти си извор милосрђа, удостој нас самилости, погледај на народ који сагреши, покажи као увек моћ своју, јер уздајући се у тебе, ми ти, као некада Гаврило, Архистратиг Бестелесних сила, кличемо - радуј се.

Онда приклањају главе и свештеник говори молитву.

Свештеник:

Господе, пружи руку своју са висине светога станишта свога, и укрепи ме за предстојећу службу твоју, да неосуђено представши страшномe Престолу твоме, извршим бескрвно свештенодејство.

Јер је твоја сила и слава у векове векова. Амин.

Тада се заједно поклоне сабраном народу и улазе у олтар говорећи.

Обојица: Ући ћу у дом твој, поклониху се са страхом храму твоме светоме. Господе, води ме правдом твојом, ради непријатеља мојих исправи пред Тобом пут мој, јер у устима њиховим нема истине, срце им је сујетно, гроб

отворен грло њихово, језицима својим обмањују. Суди им, Боже; нека одступе од замисли својих; одбаци их због многог безбожништва њиховог, јер Те љуто огорчише, Господе. Нека се веселе сви који се уздају у Тебе, нека се вавек радују; и уселићеш се у њих, и хвалиће се Тобом сви који љубе име твоје, јер ћеш Ти благословити праведника, Господе, као што си нас овенчао оружјем благовољења твога.

Ушавши у олтар, чине три поклона пред светим Престолом и целивају свето Јеванђеље и свети Престо. Затим сваки узима у руке свој стихар и чине три поклона ка истоку, говорећи сваки за себе:

Боже, милостив буди мени грешноме.

Затим свештенику прилази ђакон држећи у десној руци стихар са орарем, и приклонивши главу говори:

Благослови, владико, стихар са орарем.

Свештеник:

Благословен Бог наш, свагда, сада и увек и у векове векова. Амин.

Затим ђакон одлази у једну страну олтара и облачи стихар молећи се овако:

Зарадоваће се душа моја Господу, јер ме обуче у ризу спасења и одећом весеља одену ме, као женику стави ми венац, и као невесту украси ме красотом.

И целивавши орар ставља га на лево раме.

Навлачећи наруквицу на десну руку говори:

Десница твоја, Господе, прослави се у сили; десна рука твоја Господе, сруши непријатеље, и обиљем славе своје сатро си противнике.

Навлачећи наруквицу на леву руку говори:

Руке твоје створише ме и саздаше ме: уразуми ме, и научићу се заповестима твојим.

Затим одлази до Предложења и, оправши руке, припрема свештене сасуде, метнувши свети дискос на леву страну, а свети путир на десну, и остало са њима.

Свештеник се овако облачи: узевши стихар у леву руку и поклонивши се трипут ка истоку благосиља га и целива, говорећи:

Благословен Бог наш свагда, сада и увек и у векове векова. Амин.

И облачећи га, говори:

Зарадоваће се душа моја Господу, јер ме обуче у ризу спасења и одећом весеља одену ме, као

женику стави ми венац, и као невесту украси ме красотом.

Потом узевши епитрахил, благосиља га и ставља на себе говорећи:

Благословен Бог, који излива благодат своју на свештенике своје као миро на главу се слива на браду, браду Аронову, које се слива на скут од хаљине његове.

Онда узевши појас, благосиља га и говори опасујући се:

Благословен Бог, који ме опасује силом и учини беспрекорним пут мој, који ми укрепљује ноге као јелену и на висину ме поставља.

И наруквице навлачи као што је горе речено.

Затим узевши надбедреник, ако га има, и благословивши га и целивавши, говори:

Опаши мач твој око бедара својих, Силни, лепотом својом и добротом својом; и шири се и успевај и царуј ради истине, кротости правде, и водиће те дивно десница твоја свагда, сада и увек и у векове векова. Амин.

Онда узевши фелон и благословивши, целива га и облачи говорећи овако:

Свештеници твоји, Господе, обући ће се у правду, и преподобни твоји обрадоваће се радошћу свагда, сада и увек и у векове векова. Амин.

Затим отишавши до умиваоника, умива руке говорећи:

Умићу са невинима руке своје, и обичи ћу жртвеник твој, Господе, да чујем глас хвале твоје и да јављам сва чудеса твоја. Господе, заволех красоту дома твога и место боравка славе твоје. Немој погубити душу моју са безбожницима и живот мој с крвницима, у чијим су рукама безакоња, и десница им се испуни мита. А ја у безазлености својој ходих; избави ме, Господе, и помилуј ме. Нога моја стаде на прави пут; у црквама благосиљаћу Те, Господе.

Тада одлазе месту Предложења дарова, клањају се трипут и говоре:

Боже, милостив буди мени грешноме, и помилуј ме.

Свештеник:

Искупио си нас пречасном Крвљу својом од клетве законске; на крсту прикован и копљем прободен излио си бесмртност људима, Спаситељу наш, слава Ти.

Ђакон: Благослови, владико.

Свештеник:

Благословен Бог наш, свагда, сада и увек и у векове векова. Амин.

Затим свештеник узима просфору, и из ње исеца Агнец, ставља на дискос печатом на доле, а онда крстолико расеца, и окреће на горе страну са печатом.

У спомен Господа и Бога и Спаса нашег Исуса Христа.

И одмах забада копље у десну страну печата и режући говори:

Као овца на заклање би вођен;

а у леву:

И као невино јагње, немо пред онима који га стриже, тако не отвара уста својих;

у горњу страну печата:

У смирености његовој суд се његов узе;

и у доњу страну:

А порекло његово ко ће исказати!

Ђакон, гледајући побожно на овај чин, држећи орар у руци, при сваком резању говори:

Господу се помолимо.

После тога говори: Узми, владико.

Свештеник, забадајући свето копље косо, са десне стране просфоре, вади свети Хлеб говорећи овако:

Јер се узима са земље живот његов;

И стави га на свети дискос печатом надоле, а кад ђакон рекне:

Жртвуј, владико;

Жртвује га, расецајући копљем крстолико и говорећи овако:

Жртвује се Јагње Божје, које узима грех света, за живот света и спасења.

И окреће на горе страну с печатом, па пробадајући копљем свети Хлеб са десне стране, говори:

Прободи Владико

Свештеник:

Један од војника прободје Му ребра копљем, и одмах изађе крв и вода, и онај што виде посведочи, и истинито је сведочанство његово.

Ђакон узима вино и воду, (и улива колико треба у свети путир), говори свештенику:

Благослови, владико, свето сједињење.

Свештеник, узевши другу просфору, вади честицу Богородице и приснодјеве Марије, и ставља је с десне стране светог Хлеба, близу његове средине.

У част и спомен преблагословене Владичице наше Богородице и Приснодјеве Марије, чијим молитвама прими, Господе, жртву ову у наднебески твој Жртвеник.

И вадећи честицу ставља је с десне стране Хлеба, близу његове средине говорећи:

Стаде Царица са десне стране Теби, одевена у позлаћене ризе, преукрашена.

Затим узевши трећу просфору, вади честице из ње и ставља са леве стране светог Хлеба, и то за:

(Први ред)

- Светог Јована Крститеља.

- Светих славних Пророка: Мојсија и Арона, Илије и Јелисеја, Давида и Јесеја, светих трију Младића, Пророка Данила, и свих светих Пророка.

- Светих славних и свехвалних Апостола Петра и Павла, и свих Светих Апостола.

(Други ред)

- Светих Отаца наших великих Јерараха и васељенских Учитеља: Василија Великога, Григорија Богослова и Јована Златоуста; Атанасија и Кирила, Николаја Мирликијскога, Петра, Алексија, Јоне и Филипа Московских; светитеља српских: Саве, Арсенија, Максима, Василија и Петра, и свих светих Јерараха.

- Светога Првомученика и Архиђакона Стефана, светих великих Мученика: Димитрија, Георгија, Теодора Тирона, Теодора Стратилата, и свих светих Мученика и Мученица: Текле и Варваре, Недеље и Ефимије, Параскеве и Катарине, и свих светих Мученица.

- Преподобних и богоносних Отаца наших: Антонија, Јевтимија, Саве, Онуфрија, Атанасија Атонског, Антонија и Теодосија Печерских, Сергија Радонешкога и Серафима Саровскога, Наума Охридског, Симеона Мироточивога, Прохора Пчињскога, Јована Рилскога, и свих преподобних Отаца и преподобних Матера: Пелагије, Теодосије, Анастасије, Евпраксије, Февроннје, Теодуле, Ефросиније, Марије Египћанке, и свих преподобних Матера.

(Трећи ред)

- Светих и чудотвораца Бесребреника Козме и Дамјана, Кира и Јована, Пантелејмона и Ермолаја, и свих светих Бесребреника.

- Светих и праведних Богоотаца Јоакима и Ане, и Светога (чији је храм, и чији је дан), Светих равноапостолних Методија и Кирила, учитеља словенских и свих Светих, чијим молитвама посети нас, Боже.

- Светога Оца нашега Јована Златоуста,

Архиепискога Цариградскога (ако се служи његова литургија, а ако се служи Василија Великога, онда помене њега).

Потом, узевши четврту просфору, вади честице и ставља ниже светог Хлеба, за сво епископство Православних, Епископа у чијој Епархији се налази храм, часно презвитерство, у Христу ђаконство, и сав свештенички ред (ако је манастир: архимандрита, или игумана - име), браћу и саслужитеље, свештенике, ђаконе, и сву браћу.

Затим поименце помиње живе које хоће, и при сваком имену вади честицу говорећи: "Помени, Господе (име)";

Потом узевши и пету просфору, вади честице и ставља ниже светог Хлеба, за спомен и отпуштење грехова светих Патријараха, Православних и благочастивих владара, блажених оснивача Светога храма (или: ове свете обитељи).

Затим помиње архијереја који га је рукоположио (ако је преминуо), и друге од преминулих које хоће помиње поименце.

При сваком имену вади честицу говорећи: "Помени, Господе (име)"; и најзад говори: Помени, човекољубиви Господе, и све Православне оце наше и браћу, у заједници с Тобом преминуле с надом на васкрсење у живот вечни.

Ђакон такође помиње које хоће од живих и преминулих, док свештеник вади честице.

Напослетку свештеник говори:

Помени, Господе, и моју недостојност, и опрости ми свако сагрешење хотимично и нехотимично.

И узевши губу (сунђер) скупља по дискусу све честице ниже светога Хлеба, да би биле у сигурности, и да ништа не испадне.

Затим ђакон, узевши кадионицу и метнувши у њу тамјан, говори.

Ђакон: Благослови, владико, кадило.
                  Господу се помолимо.

Свештеник:

Кадило приносимо Ти, Христе Боже, на мирис миомира духовнога; примивши га у наднебесни свој Жртвеник, ниспошљи нам благодат Пресветога твојега Духа.

Ђакон: Господу се помолимо.

Свештеник, окадивши звездицу меће је над свети Хлеб, говорећи:

И дошавши звезда стаде над местом где беше Дете.

Ђакон: Господу се помолимо.

Свештеник, окадивши први покривач, покрива свети Хлеб, говорећи:

Господ се зацари, у красоту се одену; обуче се Господ у силу и опаса се, јер утврди васељену, која се неће померити. Готов је од тада престо твој; од увек Ти јеси. Подигоше реке, Господе, подигоше реке гласове своје. Подићи ће реке валове своје од хуке вода многих. Дивни су валови морски, диван је на висини Господ. Сведочанства се твоја потврдише веома. Дому твоме, Господе, приличи светиња на сва времена.

Ђакон: Господу се помолимо.

Покриј, владико.

Свештеник, окадивши други покривач, покрива свету Чашу говорећи:

Врлина твоја, Христе, покри небеса, и хвале твоје пуна је сва земља.

Ђакон: Господу се помолимо.

Прекриј, владико.

Свештеник, окадивши трећи покривач, звани воздух, и покривајући обоје, говори:

Закрили нас окриљем крила; одагнај од нас сваког непријатеља и противника; умири живот наш; Господе, помилуј нас и свет твој, и спаси душе наше као благ и човекољубив.

Затим свештеник, узевши кадионицу, окади Предложење, говорећи три пута:

Благословен Бог наш, који тако благоволе.

Слава Ти!

Ђакон на свако додаје:

Свагда, сада и увек и у векове векова. Амин.

И обојица се побожно клањају. Затим ђакон, узевши кадионицу, говори:

Ђакон: За предложене часне Дарове, Господу се помолимо.

Свештеник говори молитву Предложења:

Боже, Боже наш, који си послао Небески Хлеб, храну свему свету, Господа нашега и Бога Исуса Христа, Спаситеља и Избавитеља и Добротвора, који нас благослиља и освећује: Ти сам благословио ово Предложење и прими га у свој

наднебески Жртвеник. Помени као благ и човекољубив оне који га приносеше, и нас неосуђене сачувај у свештенодејству божанствених Тајни твојих. Јер се свети и прославља пречасно и величанствено име твоје Оца и Сина и Светога Духа, сада и увек и у векове векова. Амин.

После тога чини отпуст говорећи:

Слава Теби, Христe Боже, надо наша, слава Теби.

Ђакон: Слава Оцу и Сину и Светоме Духу, и сада и увек и у векове векова. Амин.

Господе, помилуј. (трипут)

Владико, благослови.

Свештеник врши отпуст, ако је недеља говорећи:

"Васкрсли из мртвих..."

Свештеник:

Христос истинити Бог наш, молитвама пречисте своје Матере, Светога оца нашега Јована

Златоуста, Архиепископа цариградскога (или, ако се служи Литургија Светога Василија Великога, онда помиње њега), и свих Светих, да нас помилује и спасе као благ и човекољубив.

Ђакон: Амин.

После отпуста ђакон кади свето Предложење; онда одлази и кади свети Престо унаоколо унакрст, говорећи у себи:

У гробу телесно, у аду са душом као Бог, у рају са разбојником, и на престолу био си, Христе, са Оцем и Духом, све испуњавајући, Неограничени.

Педесети псалом:

Помилуј ме Боже по великој милости својој и по обиљу милосрђа свога очисти безакоње моје. Опери ме сасвим од безакоња мога и од греха мога очисти ме, јер ја знам безакоње своје и грех је мој стално преда мном. Теби јединоме сагреших и зло пред Тобом учиних, да се оправдаш у речима својим и да победиш кад ти суде. Гле, у безакоњима се зачех и у гресима ме роди мати моја. Јер гле, истину љубиш и јављаш

ми непознате и тајне премудрости своје. Покропи ме исопом и очистићу се; опери ме и бићу бељи од снега. Дај ми да чујем радост и весеље, да се прену кости потрвене. Одврати лице своје од грехова мојих и сва безакоња моја очисти. Срце чисто саздај у мени Боже и дух прав обнови у утроби мојој. Не одбаци ме од лица Твога и Духа Твога Светог не одузми од мене. Дај ми радост спасења Твога и духом владалачким учврсти ме. Научићу безаконике путевима Твојим и непобожни ће се обратити Теби. Избави ме од крви Боже, Боже спасења мога; обрадоваће се језик мој правди Твојој. Господе, отвори уста моја, и усне моје ће казивати славу Твоју. Јер да си хтео жртве, принео бих Ти; за жртве паљенице не мариш. Жртва Богу је дух скрушен; срце скрушено и смирено Бог неће понизити. По доброты својој Господе, чини добро Сиону, нека се подигну Зидови јерусалимски. Онда ће Ти бити миле жртве правде, приноси и жртве паљенице; тада ће метати на жртвеник Твој теоце.

Окадивши олтар и сав храм, враћа се у олтар, и окадивши опет свети Престо и свештеника, оставља кадионицу на њено место, а сам прилази свештенику. И стојећи пред светим Престолом, обојица се клањају трипут, молећи се у себи и говорећи:

"Царе небески, Утешитељу, Душе стине..." (једанпут)

"Слава на висинама Богу, и на земљи мир, међу људима добра воља." (двапут)

"Господе, отвори усне моје, и уста ће моја објавити хвалу твоју." (једанпут).

Онда свештеник целива свето Јеванђеље, а ђакон свети Престо.

После тога ђакон, приклонивши свештенику главу своју, држећи и орар трима прстима десне руке, говори.

Ђакон: Време је да се служи Господу.
Владико, благослови.

Свештеник, осењујући га крсним знакон, говори:

Благословен Бог наш, свагда, сада и увек и у векове векова.

Ђакон: Амин. Помоли се за мене,
владико свети.

Свештеник: Да управи Господ кораке твоје.

Ђакон: Помени ме, владико свети.

Свештеник: Да те помене Господ Бог у
Царству своме, свагда, сада и
увек и у векове векова.

Ђакон: Амин.

Поклонивши се, ђакон излази, и ставши на обично место према светим дверима, клања се побожно трипут, говорећи у себи:

"Господе, отвори усне моје, и уста ће моја објавити хвалу твоју."

**БОЖАНСТВЕНА ЛИТУРГИЈА
СВЕТОГ ОЦА НАШЕГА
ЈОВАНА ЗЛАТОУСТА**

Ђакон, ставши на амвон, говори гласно:

Благослови, владико.

Свештеник:

Благословено Царство Оца и Сина и Светога Духа,
сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Ђакон:

У миру Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За вишњи мир и спасење душа наших, Господу се
помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За мир свега света, за непоколебивост светих
Божјих Цркава, и сједињење свих, Господу се
помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За овај свети храм, и за оне који са вером,
побожношћу и страхом Божјим улазе у њега,

Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За преосвећеног епископа нашега (име), за часно
презвитерство, у Христу ђаконство, за сав клир и
верни народ, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За благоверни и христољубиви род наш и за све
православне хришћане, да им Господ Бог
помогне и да одоле сваком непријатељу и
противнику, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За овај град (или: за ово село; или: за свету
обитељ ову), за сваки град, крај и оне који са
вером живе у њима, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За благорастворење ваздуха, за изобиље
плодова земаљских и времена мирна, Господу се
помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За оне који плове, за путнике, болеснике, паћенике и сужње, и за њихово спасење, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Да нас избави од сваке невоље, гнева, опасности и тескобе, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Заштити, спаси, помилуј и сачувај нас, Боже, благодаћу твојом.

Народ: Господе, помилуј.

Поменувши пресвету, пречисту, преблагословену, славну Владичицу нашу Богородицу и Приснодјеву Марију са свима Светима, сами себе и једни друге и сав живот свој Христу Богу предајмо.

Народ: Теби, Господе.

**Свештеник чита тихо молитву:
МОЛИТВА ПРВОГ АНТИФОНА:**

Господе Боже наш, твоја је моћ недосежна и слава несхватљива, милост неизмерна и човекољубље неисказано, Ти Сам, Владико, по својој милосрђу, погледај на нас и на овај свети храм, и покажи на нама и на овима који се с нама моле, твоју богату милост и доброту.

Свештеник:

Јер Теби приличи свака слава, част и поклоњење, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин. Слава Оцу и Сину и Светоме Духу, и сада и увек и у векове векова. Амин. Благослови, душо моја, Господа, и све што је у мени Име свето Његово. Благословен јеси Господе.

Ђакон поклонивши се према олтару одлази са свога места и дошавши стаје пред икону Христову држећи орар са три прста десне руке.

А по свршеном антифону, ђакон стаје на обично место, и поклонивши се, говори :

Ђакон:

Опет и опет у миру Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Заштити, спаси, помилуј и сачувај нас, Боже, благодаћу твојом.

Народ: Господе, помилуј.

Поменувши пресвету, пречисту, преблагословену, славну Владичицу нашу Богородицу и Приснодјеву Марију са свима Светима, сами себе и једни друге и сав живот свој Христу Богу предајмо.

Народ: Теби, Господе.

Свештеник чита тихо молитву:

МОЛИТВА ДРУГОГ АНТИФОНА:

Господе Боже наш, спаси народ свој и благослови наслеђе своје; сачувај пуноћу Цркве своје, освети оне који љубе красоту дома твога; Ти их прослави

божанском силом твојом, и не остави нас који се у Тебе надамо.

Свештеник:

Јер је твоја моћ, и твоје је царство и сила и слава, Оца и Сина и Светога Духа, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин. Слава Оцу и Сину и Светоме Духу, и сада и увек и у векове векова. Амин. Јединородни Сине и Речи Божја, бесмртан си, и изволео си да се ради нашега спасења оваплотиш од Свете Богородице и Приснодјеве Марије, и непроменљиво постао си човек; био си распет, Христе Боже, и смрћу смрт сатро; Ти си један од Свете Тројице, прослављан са Оцем и Светим Духом, спаси нас.

Ђакон, поклонивши се према олтару, одлази пред икону Богородичну.

Ђакон:

Опет и опет у миру Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Заштити, спаси, помилуј и сачувај нас, Боже, благодаћу твојом.

Народ: Господе, помилуј.

Поменувши пресвету, пречисту, преблагословену, славну Владичицу нашу Богородицу и Приснодјеву Марију са свима Светима, сами себе и једни друге и сав живот свој Христу Богу предајмо.

Народ: Теби, Господе.

**Свештеник чита тихо молитву:
МОЛИТВА ТРЕЋЕГ АНТИФОНА**

Ти си нам даровао ове заједничке и сагласне молитве; Ти си и двојци или тројци, који се сложе у име твоје, обећао дати оно за што се узмоле; Ти Сам и сада испуни на корист молбе слугу твојих, дајући нам у садањем веку познање истине твоје, а у будућем дарујући нам живот вечни.

Свештеник:

Јер си благ и човекољубив Бог, и Теби славу

уносимо, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Пева се трећи антифон, или Блаженства.

Пева се трећи антифон, или блаженства када почне "Слава Оцу и Сину и Светоме Духу...", свештеник и ђакон, стојећи пред светим Престолом, чине три поклона.

Затим свештеник, узевши свето Јеванђеље, даје га ђакону; и тако, изишавши кроз северна врата, чине мали вход, док пред њима иду свећеносци; и ставши на обично место обојица приклањају главе, и кад ђакон тихо рекне: "Господу се помолимо", свештеник тихо говори молитву входа:

"Владико Господе, Боже наш..." По завршеној молитви, ђакон показујући на исток својом десном руком, и држећи уз то орар са три прста, говори свештенику: "Благослови, владико, свети вход."

Свештеник благосиљајући говори: "Благословен вход Светих твојих, свагда, сада и увек и у векове векова. Амин."

Онда ђакон одлази Епископу или настојатељу ако је присутан, и овај целива Јеванђеље; а ако није присутан, целива га само свештеник. Кад се заврши последњи тропар, ђакон одлази на средину, па ставши испред свештеника, и уздигнувши свето Јеванђеље, говори:

Премудрост, смерно стојмо!

Народ: Ходите, поклонимо се и припаднимо Христу: Сине Божји, дивни у Светима (ако је недеља: васкрсли из мртвих), спаси нас, који Ти певамо: Аلیلуја.

Ђакон и свештеник, пошто се поклоне, улазе у олтар, и ђакон оставља свето Јеванђеље на свети Престо. Онда се певају прописани тропари и кондаци. За време певања тропара свештеник говори тихо молитву Трисвете песме: "Боже Свети, који у Светима почиваш..."

Када се отпева последњи кондак, ђакон, говори:

Ђакон: Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

**Свештеник чита:
МОЛИТВА ТРИСВЕТЕ ПЕСМЕ**

Боже Свети, који у Светима почиваш, Тебе трисветим гласом певају Серафими и славослове Херувими, и Теби се клањају све Небеске Силе; Ти си све из небића у биће привео; Ти си саздао човека по слици и прилици својој и сваким га својим даром украсио; Ти дајеш мудрост и разум ономе који Те моли, и не презиреш грешника,

него си за спасење одредио покајање; Ти си удостојио нас, смирене и недостојне слуге твоје, да и у овоме часу стојимо пред славом светога Жртвеника твог и да Ти приносимо дужно поклоњење и славословље: Ти Сам, Владико, прими Трисвету песму и из уста нас грешних, и посети нас благошћу својом; опрости нам свако сагрешење хотимично и нехотимично; освети душе наше и тела, и дај нам да Ти у светости служимо у све дане живота свога — молитвама Свете Богородице и свих Светих, који Ги од памтивека угодише.

Свештеник:

Јер си свет, Боже наш, и Теби славу узносимо, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек.

Ђакон: И у векове векова.

Народ: Амин. Свети Боже, Свети Крепки, Свети Бесмртни, помилуј нас. (трипут). Слава Оцу и Сину и Светоме Духу, и сада и увек и у векове векова. Амин. Свети Боже, Свети Крепки, Свети Бесмртни, помилуј нас.

(или ако је неки од Господњих празника пева се: Јелици во Христа креститесја, во Христа облекостесја. Алилуја. (3x)
Док народ пева Трисвето, свештеник и ђакон такође говоре Трисвету песму чинећи заједно три поклона пред светим Престолом.

Затим ђакон говори свештенику: "Заповеди, владико."

И одлазе на Горње место; а свештеник одлазећи говори:

"Благословен који долази у име Господње."

Ђакон: "Благослови, владико, Горњи престо."

Свештеник благосиљајући говори:

"Благословен си на престолу славе царства твога,
Ти који седиш на Херувимима, свагда, сада и увек
и у векове векова. Амин."

По завршетку Трисвете песме, ђакон, дошавши пред свете двери,
говори:

Пазимо!

Свештеник: Мир свима.

Чтец: И духу твоме.

Ђакон: Премудрост!

Чтец: Прокимен ...

Ђакон: Премудрост!

Чтец говори наслов Апостола...

Ђакон: Пазимо!

И чита се Апостол.

Кад се заврши Апостол, свештеник говори:

Мир ти.

Чтец: И духу твоме.

Ђакон: Премудрост!

Чтец: Алилуја. (3x)

И пева се Алилуја са стиховима. Док се то пева, или пре тога, док се још чита Апостол, ђакон узима кадионицу с тамјаном. приступа свештенику и, примивши благослов, кади сав олтар и свештника, и са солеје иконостас и народ.

Затим свештеник чита:

МОЛИТВА ПРЕД ЕВАНЂЕЉЕ

Запали у срцима нашим, човекољубиви Владико,
непролазну светлост твога богопознања, и отвори
очи ума нашег да бисмо разумели твоје

еванђелске проповеди. Усади у нас и страх твојих блажених заповести, да бисмо, победивши све телесне похоте, живели духовним животом, мислећи и творећи све што је Теби угодно. Јер си Ти просветљење душа и тела наших, Христе Боже, и Теби славу узносимо, са беспочетним твојим Оцем и пресветим и благим и животворним твојим Духом, сада и увек и у векове векова. Амин.

Свештеник:

Премудрост, право стојмо; чујмо свето Еванђеље.

Мир свима.

Народ: И духу твоме.

Ђакон:

Читање светог Еванђеља по Матеју (или име другог Еванђелиста).

Народ: Слава Теби, Господе, слава Теби.

Свештеник: Пазимо!

И чита се свето Еванђеље.

А кад се заврши читање, свештеник говори:

Свештеник: Мир теби, благовеститељу.

Народ: Слава Теби, Господе, слава Теби.

Ђакон, дошавши до светих двери, предаје свето Јеванђеље свештенику и ставши на уобичајено место говори сугубу јектенију.

Ђакон:

Рецимо сви из све душе, и од свега ума свога, рецимо.

Народ: Господе, помилуј.

Господе Сведржитељу, Боже отаца наших, молимо Ти се, услиши и помилуј.

Народ: Господе, помилуј.

Помилуј нас, Боже, по великој милости својој, молимо Ти се, услиши и помилуј.

Народ: Господе, помилуј. (трипут)

Још се молимо за благоверни христољубиви род наш и за све православне хришћане.

Народ: Господе, помилуј. (трипут)

Још се молимо за преосвећеног епископа нашег **(име)** и за сву у Христу браћу нашу.

Народ: Господе, помилуј. **(трипут)**

Још се молимо за браћу нашу, свештенике, ђаконе, и за све у Христу братство наше.

Народ: Господе, помилуј. **(трипут)**

Још се молимо за милост, живот, мир, здравље, спасење, похођење, опроштај и отпуштење грехова слугу Божјих, браће овога светога храма **(у манастиру: ове свете обитељи).**

Народ: Господе, помилуј. **(трипут)**

Још се молимо за блажене и незаборавне свете патријархе православне, за благочестиве царе и благоверне царице, за осниваче овога светога храма, и за све досада преминуле православне оце и браћу нашу који овде почивају, и за православне свуда.

Народ: Господе, помилуј. **(трипут)**

Још се молимо за оне који плодове доносе и добро творе у светом и свечасном храму овом, за оне који се труде, који певају, и за присутни народ, који очекује од Тебе велику и богату милост.

Народ: Господе, помилуј. **(трипут)**

Свештеник чита:

МОЛИТВА УСРДНОГ МОЉЕЊА

ГОСПОДЕ, Боже наш, прими ово усрдно мољење од слугу твојих и помилуј нас по обиљу милости твоје, и ниспошљи милосрђе твоје на нас и на сав народ твој који очекује од Тебе богату милост.

Свештеник:

Јер си милостив и човекољубив Бог, и Теби славу узносимо, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

(Јектенија за упокојене)

Помилуј нас, Боже, по великој милости својој,
молимо Ти се, услиши и помилуј.

Народ: Господе, помилуј (трипут)

Још се молимо за упокојење душа уснулих слугу
Божјих (имена) и да им се опрости сваки грех
вољни и невољни.

Народ: Господе, помилуј (трипут)

Да Господ Бог наш настани душе њихове где
праведници почивају.

Народ: Господе, помилуј (трипут)

Милост Божју, Царство небеско, и опроштај
грехова њихових молимо од Христа, бесмртнога
Цара и Бога нашега.

Народ: Подај, Господе.

Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Свештеник:

Боже духова и свакога тела, који си смрт сатро и
ђавола победио, и живот свету твоме даровао; Ти
сам, Господе, упокој душе слугу твојих (имена) у
месту светлом, у месту цветном, у месту одмора,
одакле одбеже сваки бол, туга и уздисање. Сваки
грех што су учинили речју, или делом, или
мишљу, као благ и човекољубив Бог опрости им,
јер нема човека да живи а да не греши. Ти си
једини без греха; правда је твоја правда вечна, и
реч је твоја истина.

Јер си Ти васкрсење, и живот, и покој уснулих
слугу твојих (имена). Христе Боже наш, и Теби
славу узносимо, са беспочетним твојим Оцем, и
свесветим и благим и животворним твојим
Духом, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин

Ђакон:

Оглашени, помолите се Господу.

Народ: Господе, помилуј.

Верни, помолимо се за оглашене.

Народ: Господе, помилуј.

Да их Господ помилује.

Народ: Господе, помилуј.

Да их научи речи истине.

Народ: Господе, помилуј.

Да им открије Еванђеље правде.

Народ: Господе, помилуј.

Да их присаједини својој светој, саборној и апостолској Цркви.

Народ: Господе, помилуј.

Спаси, помилуј, заштити и сачувај их, Боже, благодаћу твојом.

Народ: Господе, помилуј.

Оглашени главе своје Господу приклоните.

Народ: Теби, Господе.

Свештеник чита:

МОЛИТВА ЗА ОГЛАШЕНЕ

Господе Боже наш, који на висинама живиш и на смирене гледаш, који си ниспослао спасење роду људскоме, Јединородног Сина твог и Бога, Господа нашег Исуса Христа, погледај на слуге твоје оглашене, који су приклонили главе своје Теби, и у погодно време удостој их бање поновног рођења (крштења), отпуштења грехова и одеће непропадљивости, присаједини их твојој светој, саборној и апостолској Цркви, и уброј их у твоје изабрано стадо.

Свештеник:

Да и они с нама славе пречасно и величанствено име твоје, Оца и Сина и Светога Духа, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Ђакон:

Ви који сте оглашени, изиђите; оглашени, изиђите; ви који сте оглашени изиђите; нико од оглашених (да не остане). А ви који сте верни, опет и опет у миру Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Заштити, спаси, помилуј и сачувај нас, Боже, благодаћу твојом.

Народ: Господе, помилуј.

Премудрост!

**Свештеник чита:
МОЛИТВА ВЕРНИХ ПРВА**

Благодаримо Ти, Господе Боже Сила, који си нас удостојио да и сада станемо пред твој свети Жртвеник и припаднемо твојој милосрђу за грехе наше, и за незнања народна. Прими, Боже, молбу нашу; удостој нас да Ти приносимо молбе, и срдачне молитве, и бескрвне жртве за сав

народ твој; и оспособи нас, које си силом Духа твога Светога поставио на ову службу твоју, да незазорно и несметано, са чистим сведочанством савести наше призивамо Тебе у свако време и на сваком месту, да, услишивши нас, милостив нам будеш у обиљу благиости твоје.

Свештеник:

Јер Теби приличи свака слава, част и поклоњење, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Ђакон:

Опет и опет у миру Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За вишњи мир и спасење душа наших, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За мир свега света, за непоколебљивост светих Божјих Цркава, и сједињење свих, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За овај свети храм, и за оне који са вером, побожношћу и страхом Божјим улазе у њега, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Да нас избави од сваке невоље, гњева, опасности и нужде, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Заштити, спаси, помилуј и сачувај нас, Боже, благодаћу твојом.

Народ: Господе, помилуј.

Свештеник: Премудрост!

**Свештеник чита:
МОЛИТВА ВЕРНИХ ДРУГА**

Опет и много пута Теби припадамо, и Теби се

молимо, Благи и Човекољубиви, да, погледавши на молитву нашу, очистиш душе наше и тела од сваке нечистоте телесне и духовне, и даш нам да невино и неосуђено стојимо пред светим Жртвеником твојим. А даруј, Боже, и овима који се с нама моле напредак у животу и вери и разуму духовноме; дај њима који Ти свагда служе са страхом и љубављу, да се невино и неосуђено причешћују светим Тајнама твојим, и да се удостоје Небеског царства твога.

Свештеник:

Да свагда чувани влашћу твојом, Теби славу узносимо, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин. Ми који Херувиме тајанствено изображавамо, и Животворној Тројици Трисвету песму певамо, сваку сада животну бригу оставимо.

И пева се херувимска песма, а свештеник се тихо моли:

МОЛИТВА ХЕРУВИМСКЕ ПЕСМЕ

Нико од везаних телесним похотама и сластима није достојан да приђе, или да се приближи, или да служи литургију Теби, Царе славе; јер Теби служити — велико је и страшно и самим Небеским Силама. Но ипак, ради неисказаног и неизмерног човекољубља свог, непроменљиво и неизменљиво постао си човек, и био си нам Архијереј, и као Владика свих предао си нам свештенодејство ове литургијске и бескрвне жртве; јер Ти једини, Господе Боже наш владаш небеским и земаљским тварима, Ти си ношен на престолу херувимском, Господ Серафима и Цар Израилља, једини си Свет и у Светима почиваш. Зато молим Тебе, јединога благог и готовог да саслуша: погледај на мене грешног и непотребног слугу твог, и очисти моју душу и

срце од зле савести, и оспособи ме силом твога Светога Духа, да обучен у благодат свештенства, предстанем овом светом Престолу твојем, и свештенодејствујем свето и пречисто Тело твоје и пречасну Крв, јер Теби прилазим приклонивши главу своју, и молим Ти се: Не окрени лице твоје од мене, нити ме одбаци од деце своје, него ме удостој да Ти ја, грешни и недостојни слуга твој, принесем ове Дарове. Јер си Ти који приноси и који се приноси; који прима и који се раздаје, Христе Боже наш, и Теби славу уносимо, са беспочетним твојим Оцем, и пресветим и благим и животворним твојим Духом, сада и увек и у векове векова. Амин.

После молитве и кађења свештеник пред светим Престолом говори Херувимску песму три пута, клањајући се:

Свештеник:

Ми који Херувиме тајанствено изображавамо, и Животворној Тројици Трисвету песму певамо, сваку сада животну бригу оставимо.

Ђакон:

Као они који ће примити Цара свих, Анђелским Силама невидљиво праћенога. Алилуја, Алилуја. Алилуја.

Потом свештеник и ђакон одлазе Предложењу; Ђакон иде напред; свештеник кади свете дарове, молећи се у себи:

Боже милостив буди мени грешноме. (трипут)

Излазе кроз северне двери изговарајући речи:

Ђакон:

Благочестиви и христољубиви род хришћански, ктиторе и приложнике светога храма овога (ако је манастир: свете обитељи ове) да помене Господ Бог у Цардству своме свагда, сада и увек и у векове векова.

Свештеник:

Најсветијега патријарха (или високопреосвећеног митрополита, или преосвећеног епископа) нашега (име) свештенички и монашки ред и сав клир црквени да помене Господ Бог у Цраству своме свагда, сада и увек и у векове векова.

Благоверни и христољубиви, православни род наш да помене Господ Бог у Царству своме свагда, сада и увек и у векове векова.

Све вас православне хришћане да помене Господ Бог у Царству своме свагда, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин, (и наставља да пева херувимску песму) Као они који ће примити Цара свих, Анђелским Силама невидљиво праћенога. Алилуја, алилуја, алилуја.

Ако служи више свештеника, после ђаконовог: "Благочестиви и христољубиви род..." Началствујући свештеник: "Најсветијег Патријарха (или високопреосвештенога Митрополита..." Други свештеник: "Благоверни и христољубиви православни род наш да помене Господ Бог..." Трећи свештеник: "Свештенички и монашки ред и сав клир Црквени да помене Господ Бог..." Началствујући свештеник: "Све вас Православне Хришћане..." И пева се други део Херувимске песме. Ђакон, ушавши на свете двери, стаје с десне стране, и кад свештеник улази, ђакон му говори: "Свештенство твоје да помене Господ Бог у Царству своме, свагда, сада и увек и у векове векова." А свештеник њему: "Ђаконство твоје да помене Господ Бог у Царству своме, свагда, сада, и увек и у векове векова." Свештеник ставља свети путир на свети Престо, и узевши свети дискос од ђакона, ставља га на свети Престо, говорећи: "Благообразни Јосиф, скинувши с дрвета..." Онда узевши покриваче са светог дискаса и путира ставља их на једну страну светог Престола, и узевши воздух са ђаконових плећа, и окадивши, покрива свете Дарове њиме, говорећи: "Благообразни Јосиф..."

Затим, узевши кадионицу од ђакона, кади свете Дарове три пута, говорећи: "По доброту својој..." И вративши кадионицу и приклонивши главу, говори ђакону: "Помени ме, брате и

саслужитељу." Ђакон, приклонивши главу и држећи орар са три прста десне руке, говори свештенику: "Дух Свети доћи ће..." Свештеник: "Да те помене Господ Бог..." Ђакон, рекавши: "Амин", и целивавши руку свештеника, излази на северна врата, и ставши на уобичајено место, говори.

Ђакон:

Допунимо молитву своју Господу.

Народ: Господе, помилуј.

За предложене часне Дарове, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За овај свети храм, и за оне који са вером, побожношћу и страхом Божјим улазе у њега, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Да нас избави од сваке невоље, гњева, опасности и тескобе, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Заштити, спаси, помилуј и сачувај нас, Боже, благодаћу твојом.

Народ: Господе, помилуј.

Сав дан савршен, свет, миран и безгрешан, од Господа молимо.

Народ: Подај, Господе.

Анђела мира, верног вођу, чувара душа и тела наших, од Господа молимо.

Народ: Подај, Господе.

Опроштај и отпуштење грехова и сагрешења наших, од Господа молимо.

Народ: Подај, Господе.

Добро и корисно душама нашим, и мир свету, од Господа молимо.

Народ: Подај, Господе.

Остало време живота свога у миру и покајању да проведемо, од Господа молимо.

Народ: Подај, Господе.

Крај живота нашега да буде хришћански, без бола, непостидан, миран, и да добар одговор дамо на Страшном Христовом суду, молимо.

Народ: Подај, Господе.

Поменувши пресвету, пречисту, преблагословену, славну Владичицу нашу Богородицу и Приснодјеву Марију са свима Светима, сами себе и једни друге и сав живот свој Христу Богу предајмо.

Народ: Теби, Господе.

Свештеник чита:

МОЛИТВА ПРИНОШЕЊА

Господе Боже Сведржитељу, једини Свети, који примаш жртву хвале од оних који Те свим срцем призивају, прими молитву и нас грешних, и принеси је светом Жртвенику твом, и оспособи нас да Ти за грехе своје и за незнања народна приносимо Дарове и духовне жртве. И удостој

нас да нађемо благодат пред Тобом, да Ти жртва наша буде благоугодна, и да Благ Дух благодати твоје сиђе на нас, и на ове предложене Дарове, и на сав народ твој.

Свештеник:

Милосрђем Јединороднога Сина твога, са којим си благословен, са пресветим и благим и животворним твојим Духом, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Свештеник: Мир свима.

Народ: И духу твоме.

Ђакон:

Љубимо једни друге, да бисмо једнодушно исповедали:

Народ: Оца и Сина и Светога Духа, Тројицу једносуштну и нераздељиву.

А свештеник се клања три пута, говорећи тихо:

Љубићу Те, Господе, крепости моја. Господ је тврђава моја, и прибежиште моје (трипут).

Ђакон:

Двери, двери, са мудрошћу пазимо!

СИМВОЛ ВЕРЕ

Верујем у једнога Бога Оца, Сведржитеља, Творца неба и земље и свега видљивог и невидљивог.

И у једнога Господа Исуса Христа, Сина Божијег, Јединородног, од Оца рођеног пре свих векова; Светлост од Светлости, Бога истинитог од Бога истинитог, рођеног, не створеног, једносуштног Оцу, кроз Кога је све постало;

Који је ради нас људи и ради нашег спасења сишао с небеса, и оваплотио се од Духа Светога и Марије Дјеве и постао човек;

И Који је распет за нас у време Понтија Пилата, и

страдао и био погребен;

И Који је васкрсао у трећи дан, по Писму;

И Који се вазнео на небеса и седи са десне стране Оца;

И Који ће опет доћи са славом да суди живима и мртвима, Његовом Царству неће бити краја.

И у Духа Светога, Господа, Животворног, Који од Оца исходи, Који се са Оцем и Сином заједно поштује и заједно слави, Који је говорио кроз пророке.

У једну, свету, саборну и апостолску Цркву.

Исповедам једно крштење за опроштење грехова.

Чекам васкрсење мртвих.

И живот будућега века. Амин!

Ђакон:

Стојмо смерно, стојмо са страхом, пазимо да свети Принос у миру узнесемо.

Народ: Милост мира, жртву хвале.

Свештеник, благосиљајући народ,
гласно говори:

Благодат Господа нашега Исуса Христа, и љубав Бога и Оца, и заједница Светога Духа, да буде са свима вама.

Народ: И са духом твојим.

Свештеник: Горе имајмо срца!

Народ: Имамо их ка Господу.

Свештеник: Заблагодаримо Господу.

Народ: Достојно је и праведно клањати се Оцу и Сину и Светоме Духу, Тројици једносушној и нераздељивој.

Свештеник чита:
МОЛИТВА УЗНОШЕЊА

Достојно је и праведно Тебе певати, Тебе благосиљати, Тебе хвалити, Теби благодарити, Теби се клањати на свакоме месту владавине

твоје, јер си Ти Бог неисказан, непојмљив, невидљив, непостижан, Који увек јеси, на исти начин јеси, Ти и Јединородни твој Син, и Дух твој Свети. Ти си нас из небића привео у биће, и када смо отпали подигао си нас опет, и ниси одустао да све чиниш док нас ниси узвео на небо, и даровао нам Царство твоје будуће. За све то ми благодаримо Теби, и Јединородноме Сину твом, и Духу твоме Светоме: за сва знана и незнана, видљива и невидљива добротина, која су нам учињена. Благодаримо Ти и за ову службу коју си изволео да примиш из наших руку, иако пред Тобом стоје хиљаде Арханђела, и безброј Анђела, Херувими и Серафими, шестокрили, многооки, крилати, који лебде,

Свештеник:

Победничку песму појући, кличући, узвикујући и говорећи:

Народ: Свет, Свет, Свет, Господ Саваот! Пуно је небо и земља славе твоје; Осана на висинама, благословен који долази у име Господње; Осана на висинама.

Притом ђакон, узевши свету звездицу са светог диска, чини над њиме знак крста, и целивавши је оставља на страну.

Свештеник, приклонивши главу тихо се моли:

Свештеник чита молитву:

Са овим блаженим Силама, човекољубиви Владико, и ми кличемо и говоримо: Свет јеси и пресвет, Ти и Јединородни твој Син и Дух твој Свети; Свет јеси и пресвет, и величанствена је слава твоја. Ти си тако заволео свет твој да си и Сина свога Јединороднога дао, да сваки који верује у Њега не погине, него има живот вечни. Он, дошавши и испунивши сав домострој спасења за нас, у ноћи у којој беше предан,

управо Самога Себе предаде за живот света, узевши хлеб у своје свете и пречисте и непорочне руке, заблагодари и благослови, освети, преломи и даде својим светим Ученицима и Апостолима, рекавши:

Свештеник:

Примите, једите, ово је Тело моје, које се за вас ломи на отпуштење грехова.

Народ: Амин.

Свештеник говори:

А тако исто и чашу по вечери, говорећи:

Пијте из ње сви: ово је Крв моја Новог Завета, која се за вас и за многе излива на отпуштење грехова.

Народ: Амин.

Сећајући се дакле ове спасоносне заповести, и свега што се нас ради збило: крста, гроба, тридневнога васкрсења, узласка на небеса, седења с десне стране, и другог и славног доласка, —

При томе свештеник, ако нема ђакона, укршта руке своје стављајући десну изнад леве, и десном узима свети дискос, а левом свети путир, подиже их чинећи знак крста са великом пажњом, говорећи у исто време гласно:

Твоје од твојих Теби приносећи због свега и за све.

Народ: Тебе певамо, Тебе благосиљамо, Теби благодаримо, Господе, и молимо Ти се, Боже наш.

Ђакон прилази ближе свештенику, и оба се клањају три пута пред светим Престолом, молећи се у себи и говорећи:

Боже, милостив буди мени грешномеи помилуј ме.

Затим свештеник:

Господе, који си у трећи час Апостолима својим ниспослао Пресветога Духа свог, Њега, Благи, не одузми од нас, но обнови нас, који Ти се молимо.

Ђакон:

Срце чисто саздај у мени, Боже, и Дух прав обнови у мени.

Опет свештеник: Господе, који си у трећи час...

Ђакон стих:

Не одбаци ме од лица твога, и Духа твога Светога не одузми од мене.

И опет свештеник: Господе, који си у трећи час ...

И свештеник приклоњивши главу, моли се тихо:

Још Ти приносимо ову словесну и бескрвну службу, и молимо Те, и призивамо, и преклињемо: ниспошљи Духа твога Светога на нас и на ове предложене Дарове.

Онда ђакон, приклонивши главу, показује орарем свети Хлеб, говорећи тихо:

Благослови, владико, свети Хлеб.

А свештеник исправивши се, благосиља крсним знаком свети Хлеб говорећи:

И учини овај Хлеб часним Телом Христа Твога.

Ђакон: Амин.

И опет показујући орарем свети Путир говори:

Благослови, владико, свету Чашу.

А свештеник благосиљајући говори:

А то што је у Чаши овој часном Крвљу Христа Твога.

Ђакон: Амин.

И опет ђакон, показујући орарем обоје говори:

Благослови, владико, обоје.

А свештеник, благосиљајући обоје, говори:

Претворивши их Духом Твојим Светим.

Ђакон: Амин. Амин. Амин.

И ђакон, приклонивши главу свештеник, говори:

Помени ме грешнога, владико свети.

Свештеник говори:

Да те помене Господ Бог у Царству своме.

Ђакон: Амин.

Свештеник приклонивши главу, говори молитву:

Да ове свете Тајне буду онима који се причешћују на трезвеност душе, на отпуштење грехова, на заједницу Духа твога Светога, на испуњење Царства небескога, на смелост према Теби, не на суд или на осуду.

Још Ти приносимо ову словесну службу за преминуле у вери Праоце, Оце, Патријархе, Пророке, Апостоле, Проповеднике, Еванђелисте, Мученике, Исповеднике Подвижнике, и за сваки дух праведника, преминулог у вери.

Свештеник, кадећи пред светим Престолом

говори:

Особито за пресвету, пречисту, преблагословену, славну Владичицу нашу Богородицу и Приснодјеву Марију:

Народ: Достојно је ваистину блаженом звати Тебе, Богородицу, увек блажену и пренепорочну, и Матер Бога нашега. Часнију од Херувима и славнију неупоредиво од Серафима, Тебе што Бога Логоса непорочно роди ваистину Богородицу ми те величамо.

Свештеник се моли:

За светог Јована, Пророка, Претечу и Крститеља, за свете славне и свехвалне Апостоле, за светог **(име)** чији спомен славимо, и за све твоје Свете, чијим молитвама посети нас, Боже. И помени све преминуле у нади на васкрсење у живот вечни **(овде поименице помиње и преминуле које хоће)**, и упокој их, Боже наш, где сија светлост Лица твога. Још Ти се молимо, помени, Господе, сво епископство православних, који правилно управљају речју Истине твоје, сво презвитерство, у Христу ђаконство, и сав свештенички ред. Још Ти приносимо ову словесну службу за васељену, за свету, саборну и апостолску Цркву, за оне који

живе у невиности и часним животом, за благоверни и христољубиви народ наш, да тих и миран живот поживимо у свакој побожности и чистоти.

Свештеник:

Најпре помени, Господе, преосвећеног епископа нашег (име), и даруј га светим твојим Црквама у миру, здрава и читава, часна, дуговечна и да правилно управља речју Истине твоје.

Народ: И све и сва.

Свештеник се моли:

Помени, Господе, град овај у коме боравимо (или: село ово; или: свету обитељ ову), сваки град и земљу, и оне који вером бораве у њима. Помени, Господе, оне који плове, путнике, болеснике, патнике, заробљенике и спасење њихово. Помени, Господе, оне који плодове

доносе и оне који добро творе у светим Црквама твојим, и оне који се сећају сиротиње, и на све нас ниспошљи милост твоју.

Свештеник:

И дај нам да једним устима и једним срцем слаavimo и певамо пречасно и величанствено име твоје, Оца и Сина и Светога Духа, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Свештеник, окренувши се народу и благосиљајући га, говори:

И да буду милости великога Бога и Спаса нашега Исуса Христа са свима вама.

Народ: И са духом твојим.

Ђакон говори Јектенију:

Ђакон:

Поменувши све Свете, опет и опет у миру Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За принесене и освећене часне Дарове, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Да човекољубиви Бог наш, примивши их у свој свети и наднебески и умни Жртвеник, као мирис миомира духовнога, ниспошље нам за то божанску благодат, и дар Светога Духа, помолимо се.

Народ: Господе, помилуј.

Да нас избави од сваке невоље, гњева, опасности и нужде, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Заштити, спаси, помилуј и сачувај нас, Боже, благодаћу твојом.

Народ: Господе, помилуј.

Сав дан савршен свет, миран и безгрешан, од Господа молимо.

Народ: Подај, Господе.

Анђела мира, верног вођу, чувара душа и тела наших, од Господа молимо.

Народ: Подај, Господе.

Опроштај и отпуштење грехова и сагрешења наших, од Господа молимо.

Народ: Подај, Господе.

Добро и корисно душама нашим, и мир свету, од Господа молимо.

Народ: Подај, Господе.

Остало време живота свога у миру и покајању да проведемо, од Господа молимо.

Народ: Подај, Господе.

Крај живота нашег да буде хришћански, без бола, непостидан, миран, и да добар одговор дамо на Страшноме Христовом суду, молимо.

Народ: Подај, Господе.

Измоливши јединство вере и зајелницу Светога Духа, сами себе и једни друге, и сав живот свој Христу Богу предајмо.

Народ: Теби, Господе.

Свештеник чита молитву:

Теби поверавамо сав живот свој и наду, човекољубиви Владико, и молимо Те, и призивамо, и преклињемо: удостој нас да се причестимо небеским твојим и страшним Тајнама са ове свештене и духовне Трпезе, са чистом савешћу, на отпуштење грехова, на опроштај сагрешења, на заједницу Светога Духа, на наследство Царства небескога, на смелост према Теби, не на суд или на осуду.

Свештеник:

И удостој нас, Владико, да смело и неосуђено смемо призивати Тебе небескога Бога Оца и говорити:

Оче наш који си на небесима, да се свети име твоје, да дође царство твоје, да буде воља твоја и на земљи као на небу; хлеб наш засушни дај нам данас; и опрости нам дугове наше као што и

ми опраштамо дужницима својим; и не уведи нас у искушење, но избави нас од злога.

Свештеник:

Јер је твоје царство и сила и слава, Оца и Сина и Светога Духа, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Свештеник: Мир свима.

Народ: И духу твоме.

Ђакон: Главе своје Господу приклоните.

Народ: Теби, Господе. (велико)

Свештеник говори молитву.

Благодаримо Ти невидљиви Царе који си својом неизмерном силом створио све и обиљем мислости своје привео сце из небића и биће. Сам Владико погледај с неба на оне који су своје главе приклонили Теби: јер их нису приклонили телу и крви већ Теби страшном Богу. А ти Владико Светиње које су пред нама раздели

свима нама добро свакоме прма његовој потреби: плови с морепловцима, путуј с путницима, исцељуј болесне Лекару душа и тела наших.

Свештеник:

Благодаћу и милосрђем и човекољубљем Јединороднога Сина твога са којим си благословен, са пресветим и благим и животворним твојим Духом, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин. (велико)

Свештеник се тихо моли,

и потом се три пута поклања говорећи:

Чуј Господе Исусе Христе Боже наш из светог обитавиалишта свог и са престола славе Царства свог и дођи да нас посветиш, Ти који са Оцем седиш горе и овде си невидљиво с нама; и удостој нас да нам својом моћном руком предаш

пречисто Тело своје и пречасну Крв а преко нас и свему народу.

Боже, милостив буди мени грешноме.

Свештеник: Пазимо! Светиње светима.

Народ: Један је свет, један Господ Исус Христос, у славу Бога Оца.

Амин.(народ за време причешћа свештенства у олтару пева причастен)

Онда ђакон улази у свети олтар, и ставши с десне стране свештеника који држи свети Хлеб, говори: "Разломи, владико, свети Хлеб." Свештеник, разломивши га на четири дела са пажњом и побожношћу, говори:

Ломи се и раздобравља Јагње Божје, Које се ломи и не раздељује, увек се једе и никад не нестаје, но освећује оне који се причешћују.

И ставља их на свети дискос у облику крста.

Ђакон, показујући орарем свети путир, говори:

Напуни, владико, свету Чашу.

Свештеник, узевши горњу честицу (ИС), чини њоме знак крста над светим путиром, говорећи:

Пуноћа Духа Светога.

И тако је ставља у свети путир.

Ђакон: Амин.

И узевши врућу воду, говори свештенику:

Благослови, владико, топлоту.

Свештеник благосиља говорећи:

Благословена топлота Светих твојих свагда, сада и увек и у векове векова.

Ђакон, крстообразно наливајући у свети путир топлоту колико је доста, говори:

Топлота вере, пуна Духа Светога. Амин.

И оставивши топлоту стаје мало подаље.

Затим се свештеник и ђакон клањају три пута и говоре:

Боже, милостив буди...(трипут)

Онда се свештеник клања ђакону или свом саслужитељу говорећи: Брате и саслужитељу опрости.

Затим се клања према народу молећи и од њега опроштај. Исто тако и ђакон или саслужитељ, тражи опроштај од свештеника и народа. Тада свештеник говори: Ђаконе, приступи.

Ђакон, приступајући са страхом Божјим, говори:

Ево, приступам Христу, бесмртноме Цару и Богу нашем. Дај ми, владико, часно и пресвето Тело Господа и Бога и Спаса нашега Исуса Христа.

Свештеник, узевши једну честицу светога Агнеца, даје ђакону говорећи:

Теби ђакону (име) даје се часно и пресвето Тело Господа и Бога и Спаса нашега Исуса Христа на отпуштење грехова твојих и на живот вечни.

Ђакон, целивавши руку свештеника која му даје, узима свети Агнец и одлази иза светог Престола, и приклонивши главу моли се. Тада свештеник, узевши и сам једну честицу светога Агнеца говори:

Часно и пресвето Тело Господа и Бога и Спаса нашег Исуса Христа даје се мени недостојном свештенику (име) на отпуштење грехова мојих и на живот вечни.

И тако, приклонивши главу, обојица говоре молитву пред причест:

Верујем, Господе, и исповедам да си Ти ваистину Христос, Син Бога живога, Који си дошао у свет да грешнике спасеш, од којих сам први ја. Још верујем да је ово само пречисто Тело твоје, и ово сама часна Крв твоја. Стога Ти се молим: помилуј ме, и опрости ми сагрешења моја, хотимична и нехотимична, учињена речју и делом, свесно и несвесно, и удостој ме да се неосуђено причестим пречистим Тајнама твојим на отпуштење грехова и на живот вечни.

Прими ме данас, Сине Божји, за причасника Тајне Вечере твоје, јер нећу казати тајну непријатељима твојим, нити ћу Ти дати целив као Јуда, већ као разбојник исповедам Те: помени ме, Господе, у Царству твоме.

Нека ми причешћивање светим Тајнама твојим, Господе, не буде на суд или на осуду, већ на

исцељење душе и тела. Амин.

Онда се са страхом Божијим и сваком предострожношћу причешћују. Затим свештеник, држећи убрус, узима свети путир обема рукама и причешћује се из њега три пута, рекавши:

Часном и пресветом Крвљу Господа и Бога и Спаса нашег Исуса Христа причешћујем се ја недостојни свештеник (**име**) на отпуштење грехова мојих и на живот вечни. Амин.

И обрисавши усне и свети путир убрусом, целива свети путир и говори:

Ево дотаче се усана мојих, и узеће безакоња моја, и грехе моје очистиће.

Затим позива ђакона, говорећи:

Ђаконе, приступи.

Ђакон приступа и клања се говорећи:

Ево приступам Христу, бесмртноме Цару и Богу нашем. Дај ми, Владико, часну и пресвету Крв Господа и Бога и Спаса нашега Исуса Христа.

Свештеник говори:

Слуга Божји - ђакон (**име**) причешћује се часном и пресветом Крвљу Господа и Бога и Спаса нашега Исуса Христа на отпуштење грехова својих и на живот вечни.

И кад се ђакон причести, свештеник говори:

Ево дотаче се усана твојих, и узеће безакоња твоја, и грехе твоје очистиће.

Онда свештеник оставља свети путир и ломи два остала дела светог Агнеца (НИ и КА) на честице, како би свима причасницима било довољно, па их меће у свету Чашу и покрива је.

Онда се отварају царске двери, и ђакон, поклонивши се једном, с побожношћу прима од свештеника свети путир, долази на двери и подижући показује га народу, говорећи.

Свештеник:

Са страхом Божјим и вером приступите.

Народ: Благословен који долази у име Господње: Бог је Господ и јави се нама.

Тада приступају верни и говоре са свештеником молитву пред свето Причешће

МОЛИТВА ПРЕ ПРИЧЕШЋА

Верујем, Господе, и исповедам да си Ти ваистину Христос, Син Бога живога, Који си дошао у свет да

грешнике спасеш, од којих сам први ја. Још верујем да је ово само пречисто Тело твоје, и ово сама часна Крв твоја. Стога Ти се молим: помилуј ме, и опрости ми сагрешења моја, хотимична и нехотимична, учињена речју и делом, свесно и несвесно, и удостој ме да се неосуђено причестим пречистим Тајнама твојим на отпуштење грехова и на живот вечни.

Прими ме данас, Сине Божји, за причасника Тајне Вечере твоје, јер нећу казати тајну непријатељима твојим, нити ћу Ти дати целив као Јуда, већ као разбојник исповедам Те: помени ме, Господе, у Царству твоме.

Нека ми причешћивање светим Тајнама твојим, Господе, не буде на суд или на осуду, већ на исцељење душе и тела. Амин.

Потом приступа верни народ, а свештеник причешћујући их, за сваког посебице говори:

Причешћује се слуга Божји (име) часним и пресветим Телом и Крвљу Господа и Бога и Спаса нашега Исуса Христа на отпуштење грехова и на живот вечни.

И ђакон свакоме отире усне убрусом, а причасник потом узима нафору и враћа се на своје место у цркви. И тако се сви причешћују.

Притом се пева:

Тело Христово примите, извора бесмртнога окусите. Окусите и видите да је благ Господ. Алилуја, алилуја, алилуја.

После причешћа свештеник улази у олтар, и оставља свете Дарове на свети Престо, и свештеник благосиља народ говорећн гласно:

Спаси, Боже, народ твој и благослови наслеђе твоје.

Народ: Видесмо Светлост истинску; примисмо Духа Небескога; нађосмо веру истиниту, клањајући се нераздељивој Тројици, јер нас је Она спасла.

Свештеник, поклонивши се и узевши свети путир. говори тихо:

Благословен Бог наш...

и окренувши се према народу, продужује гласно:

Свагда, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин. Нека се испуне уста наша хвале твоје, Госпoде, да певамо славу твоју, јер си нас удостојио да се причестимо светим твојим, божанским, бесмртним и животворним Тајнама; сачувај нас у твојој светињи, да се сав дан поучавамо правди твојој. Алилуја, алилуја, алилуја.

Ђакон:

Примивши божанске, свете, пречисте, бесмртне, небеске, и животворне, страшне Христове Тајне, стојећи смерно, достојно заблагодаримо Господу.

Народ: Госпoде, помилуј.

Заштити, спаси, помилуј и сачувај нас, Боже, благодаћу твојом.

Народ: Госпoде, помилуј.

Измоливши сав дан савршен, свет, миран и безгрешан, сами себе и једни друге и сав живот свој Христу Богу предајмо.

Народ: Теби, Господе.

Онда свештеник, говори благодарну молитву:

МОЛИТВА ПОСЛЕ ПРИЧЕШЋА СВИХ

Благодаримо Ти, човекољубиви Владико, добротворе душа наших, што си нас и у данашњи дан удостојио твојих небеских и бесмртних Тајни. Исправи пут наш, утврди све нас у страху твоме, сачувај живот наш, учврсти кораке наше, молитвама и молењима славне Богородице и Приснодјеве Марије и свих Светих твојих.

Свештеник:

Јер си Ти освећење наше, и Теби славу узносимо, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Затим се окреће народу и говори:

У миру изиђимо.

Народ: У име Господње.

Свештеник: Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Свештеник излази, стаје иза амвона и говори гласно заамвону молитву:

ЗААМВОНА МОЛИТВА

Господе, Ти благосиљаш оне који, Тебе благосиљају, и освећујеш оне који се у Тебе уздају, спаси народ свој и благослови наслеђе своје, чувај пуноћу Цркве своје, освети оне који љубе красоту дома твога; Ти их прослави божанском силом твојом, и не остави нас који се у Тебе надамо; даруј мир свету твоме, Црквама твојим, свештеницима и свима људима твојим. Јер сваки добри дар, и сваки савршени поклон одозго је, силази од Тебе, Оца Светлости, и Теби славу и благодарење и поклоњење узносимо, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин. Нека је благословено име Господње од сада и довека.

Док се заамвона молитва чита, ђакон, држећи ораp и приклонивши главу, стоји на десној страни пред иконом Господа Христа; и кад се заврши молитва, улази кроз северна врата.

Свештеник пак улази кроз царске двери, и отишавши Предложењу, тихо говори ову молитву:

ХРИСТЕ Боже наш, Ти Сам јеси пуноћа Закона и Пророка; Ти си испунио сав Очев домострој спасења, испуни радошћу и весељем срца наша свагда, сада и увек и у векове векова. Амин.

Онда ђакон употребљава свете Дарове са страхом и сваком предострожношћу, а свештеник изишавши раздаје народу од нафоре.

И пошто разда антидор, благосиља народ говорећи.

Свештеник благосиља народ:

Благослов Господњи нека дође на вас, Његовом благодаћу и човекољубљем, свагда, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Свештеннк:

Слава Теби, Христe Боже, надо наша, слава Теби.

Народ: Слава Оцу и Сину и Светоме Духу, и сада и увек и у векове векова. Амин. Господе, помилуј. (3x) Оче благослови!

Свештеник:

Васкрсли из мртвих Христос истинити Бог наш, молитвама пречисте своје Матере, светих славних и свехвалних Апостола, светога оца нашега Јована, архиепископа цариградскога, светога (чији је храм) и светога (чији је дан), светих и праведних богоотаца Јоакима и Ане, и свих Светих, да нас помилује и спасе као благ и човекољубив.

Народ: Амин.

И свештеник, ушавши у свети олтар, говори молитве после светог Причешћа.

Пошто сврши ове молитве, свештеник скида свештене одежде, говорећи :

Сад отпушташ у миру слугу својега, Господе, по речи својој, јер видеше очи моје Спасење твоје, које си припремио пред лицем свих народа, светлост да обасја незнабошце, и славу народа твога Израиља.

Свети Боже, Свети Крепки, Свети Бесмртни ...

(трипут)

Слава Оцу ...

Пресвета Тројице ...

Оче наш.

Тропар Светог Златоуста (глас 8):

Благодат, заблиставши из уста твојих као светлост огња, просветли васељену, свету стече ризнице несреброљубља, нама показа висину смиреноумља; стога твојим речима учећи нас, оче Јоване Златоусте, моли Христа Бога Логоса, да спасе душе наше.

Слава Оцу и Сину и Светоме Духу.

Кондак (глас 6):

С небеса си примио божанску благодат, и устима својим све учиш да се клањају једноме Богу у Тројици, Јоване Златоусте, свеблажени

Светитељу, хвалимо те достојно, јер си наставник који нам објашњава божанске тајне.

И сада и увек и у векове векова. Амин.

Богородичен (глас 6):

Непостидна заштитнице Хришћана, незаменљива пред Творцем посреднице, не презри гласе мољења нас грешних, него као блага притекни у помоћ нама који те са вером признамо, пожурити на молитву и похитај на умољавање, Богородице, свагдашња заштитнице оних који те поштују.

Господе, помилуј (12 пута),

Часнију од Херувима и славнију неупоредиво од Серафима, тебе што Бога Реч непорочно роди, ваистину Богородицу величамо,

Слава..., И сада...

А ђакон, употребивши свете Дарове са сваком предострожношћу, да ни најситнија честица не падне или остане, омије свети путир вином и водом, и скупивши сву влагу, сређује свете сасуде, покрива их и оставља на уобичајено место.

Затим и он свлачи одежде и говори што и свештеник. Онда умију руке на уобичајеном месту, и поклонивши се заједно, излазе благодарећи Богу за све.

Молитве после причешћа

Слава Теби. Боже. Слава Теби, Боже. Слава Теби Боже.

И затим следеће Захвалне молитве:

БЛАГОДАРИМ Ти, Господе, Боже мој, што ме грешника ниси одгурнуо, већ си ме удостојио да будем причасник Светиња Твојих. Благодарим Ти што си мене недостојна удостојио да се причестим Твојим пречистим и небесним Даровима. Но, човекољубиви Владико, Који си нас ради умро и васкрсао и ове нам страшне и животворне Тајне Твоје даровао на добро и освећење душа и тела наших, дај да оне буду и мени на исцељење душе и тела, на одгнање сваког противника, на просвећење очију срца мог, на мир душевних сила мојих, на веру непостидну, на љубав нелицемерну, на испуњење премудрошћу, на држање заповести Твојих, на умножење божанске благодати Твоје и на усвојење Царства Твога, да њима чуван у

светости Твојој увек помињем благодат Твоју, и да више не живим себи, већ Теби нашему Владару и Добротвору, и да тако, отишавши из овог живота с надом на живот вечни, достигнем у вечно блаженство, тамо где је непрестано ликовање оних који празнују, и бескрајна сладост оних који гледају неизрециву красоту Лица Твога, јер си Ти истинита жеља и неизразива радост оних који љубе Тебе, Христе Боже наш, и Тебе пева сва твар вавек. Амин.

МОЛИТВА2: СВ. ВАСИЛИЈА ВЕЛИКОГ

Владико Христе Боже, Царе векова и Творче свега, благодарим Ти за сва добра која си ми дао и за причешће пречистим и животворним Тајнама Твојим. Молим Те, Благи и Човекољубиви, сачувај ме под кровом Твојим и у сенци крила Твојих, и даруј ми да се чистом савешћу до последњег даха свог достојно причешћујем Светињама Твојим на отпуштење грехова и на живот вечни. Јер си Ти Хлеб живота, Извор освећења, Давалац добара, и Теби славу

уносимо са Оцем и Светим Духом, сада и увек и у векове векова. Амин.

МОЛИТВА 3: СИМЕОНА МЕТАФРАСТА

Саздатељу мој, који си ми добровољно дао Тело Твоје за храну, који си огањ што спаљује недостојне, не спали ме, но још продри у моје удове и саставе, у све зглобове, у унутрашњост, у срце. Спали трње свих сагрешења мојих; душу очисти, мисли освети, учврсти са ставе с костима, просвети пет простих чула, и свега ме прикуј за страх Твој. Увек покривај, штити и чувај ме од сваког дела душегубног и речи. Очисти ме, и умиј ме, и украси ме: улепшај ми душу, и уразуми ме, и просвети ме. Покажи ме Твојим обитавалиштем јединога Духа, а никада више обитавалиштем греха, да, уласком Причешћа, од мене као од огња бежи сваки злотвор, свака страст, као од дома Твог. За заступнике приводим Ти све Свете, вође Бестелесних Сила, Претечу Твога, премудре Апостоле, и још Твоју беспрекорну, чисту Матер, чијим молбама прими мене, слугу Твога,

милосрдни Христе мој, и учини сином светлости. Јер си Ти, Благи, једини и освећење и светлост душа наших, и Теби, као што приличи, сви уносимо славу сваки дан, као Богу и Владару.

МОЛИТВА 4:

Твоје свето Тело, Господе Исусе Христе Боже наш, нека ми буде на живот вечни, и пречасна Крв Твоја на отпуштење грехова. Ово Причешће нека ми буде на радост, здравље и весеље; и на Твом страшном Другом доласку удостој ме гешника да станем с десне стране славе Твоје, молитвама пречисте Мајке Твоје и свих Светих Твојих, Амин.

МОЛИТВА 5: ПРЕСВЕТОЈ БОГОРОДИЦИ

Пресвета Владичице Богородице, светлости помрачене душе моје, надо, заштито, прибежиште, утехо, радовање моје, благодарим Ти што си ме недостојног удостојила да будем причасник пречистотога Тела и пречасне Крви Сина Твога. Но Ти, која си родила истиниту Светлост, просвети умне очи срца мога; Ти, која си родила

Извор бесмрћа, оживи ме умртвљеног гресима:
Ти, која си самилосна Мајка милостивог Бога,
помилуј ме и дај ми умилење и скрушеност у
срцу, и смиреност у мислима мојим, и повратак
из ропства помисли мојих, и удостој ме да до
последњег даха свог неосуђено примама светињу
пречистих Тајни, на исцељење душе и тела, и
подај ми сузе покајања и исповести, да бих Те
певао и славио у све дане живота свог, јер си
благословена и прослављена у све векове. Амин.

**БОЖАНСТВЕНА ЛИТУРГИЈА
СВЕТОГА ОЦА НАШЕГА
ВАСИЛИЈА ВЕЛИКОГА**

ТРЕБА ЗНАТИ:

Ова се Божанствена литургија Светога Василија Великог не служи свагда него само у одређене дане, то јест: у недеље свете Велике Четрдесетнице (осим недеље Цветне), на свети Велики четвртак и у Велику суботу; уочи празника Рождества Христова и Богојављења, као и на сам празник Светог Василија.

Чин и поредак ове Литургије исти је као у Литургији Светога Јована Златоуста.

ТРЕБА ЗНАТИ И ОВО:

Ова света Литургија служи се понекад заједно са вечерњем, и то: на Велики четвртак и Велику суботу и уочи Рождества и Богојављења, (осим кад навечерје ова два празника падне у суботу или недељу; у том случају ова Литургија се служи на сам дан празника, не почињући вечерњем).

Ђакон, ставши на амвон, говори гласно:

Благослови, владико.

Свештеник:

Благословено Царство Оца и Сина и Светога
Духа, сада и увек и у векове
векова.

Народ: Амин.

Ђакон:

У миру Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За вишњи мир и спасење душа наших, Господу се
помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За мир свега света, за непоколебивост светих
Божјих Цркава, и сједињење свих, Господу се
помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За овај свети храм, и за оне који са вером,
побожношћу и страхом Божјим улазе у њега,

Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За најсветијега патријарха (или
високопреосвештенога митрополита, или
преосвештеног епископа) нашега (име), за часно
презвитерство, у Христу ђаконство, за сав клир и
верни народ, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За благоверни и христољубиви род наш и за све
православне хришћане, да им Господ Бог
помогне и да одоле сваком непријатељу и
противнику, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За овај град (или: за ово село; или: за свету
обитељ ову), за сваки град, крај и оне који са
вером бораве у њима, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За благорастворење ваздуха, за изобиље
плодова земаљских и времена мирна, Господу се
помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За оне који плове, за путнике болеснике, паћенике и сужње, и за њихово спасење, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Да нас избави од сваке невоље, гнева, опасности и тескобе, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Заштити, спаси, помилуј и сачувај нас, Боже, благодаћу твојом.

Народ: Господе, помилуј.

Поменувши пресвету, пречисту, преблагословену, славну Владичицу нашу Богородицу и Приснодјеву Марију са свима Светима, сами себе и једни друге и сав живот свој Христу Богу предајмо.

Народ: Теби, Господе.

МОЛИТВА ПРВОГ АНТИФОНА, тихо:

Господе Боже наш, твоја је моћ недосежна и слава несхватљива, милост неизмерна и

човекољубље неисказано. Ти сам, Владико, по своје милосрђу, погледај на нас и на овај свети храм, и покажи на нама и на овима који се са нама моле твоју богату милост и доброту.

Свештеник гласно:

Јер Теби приличи свака слава, част и поклоњење, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

И пева се први антифон.

Ђакон, поклонивши се према олтару, одлази са свога места, и дошавши стаје пред икону Христову, држећи и орар са три прста десне руке. А по свршеном антифону, ђакон стаје на обично место, и поклонивши се, говори:

Опет и опет у миру Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Заштити, спаси, помилуј и сачувај нас, Боже, благодаћу твојом.

Народ: Господе, помилуј.

Поменувши пресвету, пречисту, преблагословену, славну Владичицу нашу Богородицу и Приснодјеву Марију са свима Светима, сами себе и једни друге и сав живот свој Христу Богу предајмо.

Народ: Теби, Господе.

МОЛИТВА ДРУГОГ АНТИФОНА, тихо:

Господе Боже наш, спаси народ свој и благослови наслеђе своје; чувај пуноћу Цркве своје, освети оне који љубе красоту дома твога; Ти их прослави божанском силом твојом, и не остави нас који се у Тебе надамо.

Свештеник гласно:

Јер је твоја моћ, и твоје је царство и сила и слава, Оца и Сина и Светога Духа, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

И пева се други антифон. Ђакон, поклонивши се, одлази пред икону Богородице. На крају антифона пева се: И Сада...Јединородни Сине и Речи Божја, бесмртан си, и изволео си да се ради нашега спасења оваплотиш од Свете Богородице и Приснодјеве Марије, и непроменљиво постао си човек; био си распет, Христе Боже, и смрћу смрт сатро; Ти си један од Свете Тројице, прослављан са Оцем и Светим Духом, спаси нас.

Опет и опет у миру Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Заштити, спаси, помилуј и сачувај нас, Боже, благодаћу твојом.

Народ: Господе, помилуј.

Поменувши пресвету, пречисту, преблагословену, славну Владичицу нашу Богородицу и Приснодјеву Марију са свима Светима, сами себе и једни друге и сав живот свој Христу Богу предајмо.

Народ: Теби, Господе.

МОЛИТВА ТРЕЋЕГ АНТИФОНА, тихо:

Ти си нам даровао ове заједничке и сагласне молитве; Ти си и двојци или тројци, који се сложе у име твоје, обећао дати оно за што се узмоле; Ти сам и сада испуни на корист молбе слугу твојих, дајући нам у садањем веку познање истине твоје, а у будућем дарујући нам живот вечни.

Возглас:

Јер си благ и човекољубив Бог, и Теби славу узносимо, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Пева се трећи антифон, или Блаженства.

Кад се почне: Слава... свештеник и ђакон чине три поклона пред светим Престолом, и свештеник, узевши свето Еванђеље, даје га ђакону, тако чине мали Вход, док пред њима иду свећеносци.

МОЛИТВА ВХОДА, тихо:

Владико Господе, Боже наш, који си на небесима установио чинове и војске Анђела и Арханђела, да служе слави твојој, учини да са нашим Входом буде Вход светих Анђела, који нам саслужују и са нама славослове твоју благост. Јер Теби приличи свака слава, част и поклоњење, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова. Амин.

По молитви ђакон, показујући на исток десном руком и орарем, говори свештенику:

Благослови, владико, свети Вход.

Свештеник благосиљајући говори:

Благословен Вход Светих твојих свагда, сада и увек и у векове векова. Амин.

Онда ђакон приноси Еванђеље епископу или настојатељу на целивање, а ако овај није присутан, целива га само свештеник. По завршетку последњег тропара, ђакон ставши испред свештеника и уздигнувши свето Еванђеље, гласно говори:

Премудрост, смерно стојмо!

Тада се пева:

Ходите, поклонимо се... **или:** Светлости тиха...
(ако Литургија почиње вечерњем), **или:** Входноје празника.

Затим се певају прописани тропари; ако пак Литургија почиње вечерњем, читају се паримије празника; у том случају после паримија долази мала јектенија, и возглас:

Јер си свет, Боже наш... **и у продужетку Трисвета песма.**

Свештеник чита тихо молитву

Трисвете песме:

Боже Свети, који у Светима почиваш, Тебе трисветим гласом певају Серафими и славослове Херувими, и Теби се клањају све Небеске Силе; Ти си све из небића у биће привео; Ти си саздао човека по слици и прилици својој и сваким га својим даром украсио; Ти дајеш мудрост и разум ономе који Те моли, и не презиреш грешника, него си за спасење одредио покајање; Ти си удостојио нас, смирене и недостојне слуге твоје, да и у овоме часу стојимо пред славом светога Жртвеника твога и да Ти приносимо дужно поклоњење и славословље: Ти сам, Владико, прими Трисвету песму и из уста нас грешних, посети нас благошћу својом, опрости нам свако сагрешење хотимично и нехотично; освети душе наше и тела, и дај нам да Ти у светости служимо у све дане живота свога - молитвама Свете

Богородице и свих Светих, који Ти од памтивека угодише.

Возглас:

Јер си свет, Боже наш, и Теби славу узносимо, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек.

Ђакон: И у векове векова.

Народ: Амин.

И пева се Трисвета песма, или:

Ви који се у Христа крстисте...

Свештеник и ђакон такође говоре Трисвету песму, чинећи три поклона пред светим Престолом. Затим ђакон говори:

Заповеди, владико.

И одлазећи на Горње место, свештеник говори:

Благословен који долази у име Господње.

Ђакон: Благослови, владико, Горњи престо.

Свештеник, благосиљајући говори:

Благословен си на престолу славе Царства твога, Ти који седиш на Херувимима свагда, сада и увек и у векове векова. Амин.

По завршетку Трисвете песме, ђакон говори: Пазимо!

Свештеник: Мир свима.

Ђакон: Премудрост!

Чтец: Прокимен... и Апостол.

Кад се заврши Апостол, и свештеник каже: Мир ти! и ђакон: Премудрост! пева се Алилуја са стиховима.

Тада ђакон кади, као што је речено на Литургији Златоустовој.

И свештеник говори молитву пред Еванђеље:

Запали у срцима нашим, човекољубиви Владико, непролазну светлост твога богопознања, и отвори очи ума нашег да бисмо разумели твоје еванђелске проповеди. Усади у нас и страх блажених твојих заповести, да бисмо, победивши све телесне похоте, живели духовним животом, мислећи и творећи све што је Теби угодно. Јер си Ти просветљење душа и тела наших, Христe Боже, и Теби славу узносимо, са беспочетним твојим Оцем и пресветим и благим и животворним твојим Духом, сада и увек и у векове векова. Амин.

По завршеном кађењу, ђакон узима од свештеника благослов пред свето Еванђеље, говорећи:

Благослови, владико, благовеститеља светог Апостола и Еванђелиста (име Еванђелиста),

и свештеник га благосиља, говорећи:

Бог, молитвама светога, славног Апостола и Еванђелиста **(име)**, да теби, благовеститељу, да реч са великом силом на испуњење Еванђеља љубљенога Сина Његова, Господа нашег Исуса Христа.

Ђакон излази са светим Еванђељем на амвон, а свештеник произноси:

Премудрост, смерно стојмо; чујмо свето Еванђеље. Мир свима.

И ђакон рекавши: Читање светог Еванђеља од **(рекавши име Еванђелисте)**, чита свето Еванђеље на амвону.

По прочитању Еванђеља, ђакон говори јектенију:

Рецимо сви из све душе, и од свега ума свога, рецимо.

Народ: Господе, помилуј.

Господе Сведржитељу, Боже отаца наших, молимо Ти се, услиши и помилуј.

Народ: Господе, помилуј.

Помилуј нас, Боже, по великој милости својој, молимо Ти се, услиши и помилуј.

Народ: Господе, помилуј **(трипут)**.

Још се молимо за благоверни и христољубиви род наш и све православне хришћане.

Народ: Господе, помилуј **(трипут)**.

Још се молимо за најсветијега патријарха **(или** високопреосвештенога митрополита, **или** преосвештеног епископа) нашег **(име)**, и за сву у Христу браћу нашу.

Народ: Господе, помилуј **(трипут)**.

Још се молимо за браћу нашу, свештенике, ђаконе и за све у Христу братство наше.

(Ако је манастир: Још се молимо за настојатеља ове свете обитељи **(име)**, и за све у Христу братство његово.)

Народ: Господе, помилуј **(трипут)**.

Још се молимо за милост, живот, мир, здравље, спасење, похођење, опроштај и отпуштење грехова слугу Божјих, браће овога светог храма **(у манастиру: ове свете обитељи)**.

Народ: Господе, помилуј **(трипут)**.

Још се молимо за блажене и незаборавне свете патријархе православне, за благочестиве царе и благоверне царице, за осниваче овога светог храма **(ако је манастир: свете обитељи ове)**, и за

све до сада преминуле православне оце и браћу нашу који овде почивају, и за православне свуда.

Народ: Господе, помилуј (трипут).

Још се молимо за оне који плодове доносе и добро творе у светом и свечасном храму овоме, за оне који се труде, који поју, и за присутни народ, који очекује од Тебе велику и богату милост.

Народ: Господе, помилуј (трипут).

МОЛИТВА УСРДНОГ МОЉЕЊА, тихо:

Господе, Боже наш: прими ово усрдно мољење од слугу твојих и помилуј нас по обиљу милости твоје, и ниспошљи милосрђе твоје на нас и на сав народ твој, који очекује од Тебе велику и богату милост.

Свештеник, возглас:

Јер си милостив и човекољубив Бог, и Теби славу узносимо, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Ђакон:

Оглашени, помолите се Господу.

Народ: Господе, помилуј.

Верни, помолимо се за оглашене.

Народ: Господе, помилуј.

Да их Господ помилује.

Народ: Господе, помилуј.

Да их научи речи истине.

Народ: Господе, помилуј.

Да им открије Еванђеље правде.

Народ: Господе, помилуј.

Да их присаједини својој светој, саборној и апостолској Цркви.

Народ: Господе, помилуј.

Спаси, помилуј, заштити, и сачувај их, Боже, благодаћу твојом.

Народ: Господе, помилуј.

Оглашени, главе своје Господу приклоните.

Народ: Теби, Господе.

МОЛИТВА ЗА ОГЛАШЕНЕ

пред распростирање антими́нса, пре светог Узношења.

Господе Боже наш, који на небесима обитаваш и надгледаш сва дела твоја, погледај на слуге твоје оглашене, који су приклонили главе своје пред Тобом и дај им лаки јарам; учини их часним

удовима свете Цркве твоје, и удостој их бање поновног рођења, отпуштења грехова и одеће непропадљивости, на познање Тебе, истинитога Бога нашега.

Свештеник распростире антиминс

и узглашава:

Да и они с нама славе пречасно и величанствено име твоје, Оца и Сина и Светога Духа, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Ђакон:

Ви који сте оглашени, изиђите; оглашени, изиђите; ви који сте оглашени, изиђите; нико од оглашених (да не остане). А ви који сте верни, опет и опет у миру Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Заштити, спаси, помилуј и сачувај нас, Боже, благодаћу твојом.

Народ: Господе, помилуј.

Премудрост!

МОЛИТВА ВЕРНИХ ПРВА

Ти си нам, Господе, показао ову велику тајну

спасења. Ти си нас, смирене и недостојне слуге твоје, удостојио да будемо служитељи твога светога Жртвеника. Ти нас оспособи силом Светога Духа твога за ову службу да, неосуђено ставши пред светом славом твојом, приносимо Теби жртву хвале; јер си Ти који делаш све у свему. Дај, Господе, да жртва наша и за грехе наше и за незнања народна буде примљена и благопријатна пред Тобом.

Свештеник гласно:

Јер Теби приличи свака слава, част и поклоњење, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Ђакон:

Опет и опет у миру Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

(За вишњи мир и спасење душа наших, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За мир свега света, за непоколебивост светих Божјих Цркава, и сједињење свих Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За овај свети храм, и за оне који са вером, побожношћу и страхом Божјим улазе у њега, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Да нас избави од сваке невоље, гнева, опасности и тескобе, Господу се помолимо.)

Народ: Господе, помилуј.

Заштити, спаси, помилуј и сачувај нас, Боже, благодаћу твојом.

Народ: Господе, помилуј.

Премудрост!

МОЛИТВА ВЕРНИХ ДРУГА, тихо:

Боже, Ти си у милости и сажаљењу посетио смиреност нашу. Ти си нас смирене и грешне и недостојне слуге твоје поставио пред свету славу твоју да служимо светом Жртвенику твоме. Ти нас оснажи силом Светога Духа твога на службу ову; и дај нам реч кад отворимо уста своја, да призивамо благодат Светога Духа твога на Дарове који ће се предложити.

Свештеник, возглас:

Да свагда чувани влашћу твојом, Теби славу узносимо, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Отварају се свете Двери, и пева Херувимска песма, (или: Вечере твоје Тајне, на Велики четвртак, или: Нека умукне свако тело..., на Велику суботу), а свештеник се тихо моли:

МОЛИТВА ХЕРУВИМСКЕ ПЕСМЕ

Нико од везаних телесним похотама и сластима није достојан да приђе, или да се приближи, или да служи литургију Теби, Царе славе; јер Теби служити – велико је и страшно и самим Небеским Силама. Но ипак, ради неисказаног и неизмерног човеко-љубља свога, непроменљиво и неизменљиво постао си човек, и био си нам Архијереј, и као Владика свих предао си нам свештенодејство ове литургијске и бескрвне жртве; јер Ти једини, Господе Боже наш, владаш небеским и земаљским тварима, Ти си ношен на престолу херувимском, Господ Серафима и Цар Израиља, једини си Свет и у Светима почиваш. Зато молим Тебе, јединога благог и готовог да саслуша: погледај на мене грешног и непотребног слугу твог, и очисти моју душу и срце од зле савести, и оспособи ме силом твога

Светога Духа, да обучен у благодат свештенства, предстанем овоме светом Престолу твојем, и свештенодејствујем свето и пречисто Тело твоје и пречасну Крв, јер Теби прилазим приклонивши главу своју, и молим Ти се: Не окрени лице твоје од мене, нити ме одбаци од деце твоје, него ме удостој да Ти ја, грешни и недостојни слуга твој, принесем ове Дарове. Јер си Ти који приноси и који се приноси; који прима и који се раздаје, Христe Боже наш, и Теби славу узносимо са беспочетним твојим Оцем, и пресветим и благим и животворним твојим Духом, сада и увек и у векове векова. Амин.

Док свештеник чита молитву, ђакон изврши кађење, говорећи у себи и Педесети псалом, као што је речено на Литургији Златоустовој.

Потом свештеник и ђакон говоре пред светим Престолом Херувимску песму три пута, клањајући се:

Свештеник:

Ми који Херувиме тајанствено изображавамо, и Животворној Тројици Трисвету песму певамо, сваку сада животну бригу оставимо –

Ђакон:

Као они који ће примити Цара свих, Анђелским Силама невидљиво праћенога. Алилуја, Алилуја, Алилуја.

На Велики четвртак, уместо Херувимскепесме,

говори се и пева ово:

Прими ме данас, Сине Божји, за причасника Тајне Вечере твоје јер нећу казати тајну непријатељима твојим, нити ћу Ти дати целив као Јуда, већ као разбојник исповедам Те: помени ме, Господе, у Царству твојем. Алилуја, Алилуја, Алилуја.

На Велику пак суботу, уместо овога,

говори се и пева:

Нека умукне свако тело човечије, и нека стоји са страхом и трепетом, и ништа земаљско нека не помишља у себи; јер Цар царева и Господ господара долази да буде заклан и да даде Себе за храну вернима; а испред њега иду хорови нђела са сваким Началством и Влашћу, многооки Херувими и шестокрили Серафими,заклањајући лица и кличући песму: Алилуја, Алилуја, Алилуја.

Потом свештеник и ђакон говоре пред светим Престолом Херувимску песму три пута, клањајући се:

Свештеник:

Ми који Херувиме тајанствено изображавамо, и Животворној Тројици Трисвету песму певамо, сваку сада животну бригу оставимо –

Ђакон:

Као они који ће примити Цара свих, Анђелским
Силама невидљиво праћенога.

Алилуја, Алилуја, Алилуја.

На Велики четвртак, уместо Херувимске песме,

говори се и пева ово:

Прими ме данас, Сине Божји, за причасника Тајне Вечере твоје
јер нећу казати тајнунепријатељима твојим, нити ћу Ти дати
целив као Јуда, већ као разбојник исповедам Те: помени ме,
Господе, у Царству твојем.

Алилуја, Алилуја, Алилуја.

На Велику пак суботу, уместо овога,

говори се и пева:

Нека умукне свако тело човечије, и нека стоји са страхом и
трепетом, и ништа земаљско нека не помишља у себи; јер Цар
царева и Господ господара долази да буде заклан и да даде Себе
за храну вернима; а испред њега иду хорови Анђела са сваким
Началством и Влашћу, многооки Херувими и шестокрили
Серафими, заклањајући лица и кличући песму: Алилуја, Алилуја,
Алилуја.

Потом свештеник и ђакон, пошто се поклоне и узму свете Дарове
са Предложења, као што је речено на Златоустовој Литургији,
чине велики Вход, и говоре:

Благочестиви и христољубиви род хришћански...
и остало све до: Све вас православне хришћане да
помене Господ Бог у Царству својем
свагда, сада и увек и у векове векова.

Затим улазе са светим Даровима и свештеник их ставља на свети

Престо, говорећи уобичајено: Благообразни Јосиф..., У
гробу телесно... и: Гроб Твој, Христе,...

Онда, покривши свети дискос и путир воздухом, свештеник окади
Дарове говорећи:

По доброты својој, Господе, чини добро Сиону...

и остало све по реду.

Ђакон, узевши благослов од свештеника,

излази и стаје на обично место, говорећи:

Допунимо молитву своју Господу.

Народ: Господе, помилуј.

За предложене часне Дарове, Господу се
помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За овај свети храм, и за оне који са вером,
побожношћу и страхом Божјим улазе у њега,
Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Да нас избави од сваке невоље, гнева, опасности
и тескобе, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Заштити, спаси, помилуј и сачувај нас, Боже,
благодаћу твојом.

Народ: Господе, помилуј.

Сав дан савршен, свет, миран и безгрешан, од Господа молимо.

Народ: Подај, Господе.

Анђела мира, верног вођу, чувара душа и тела наших, од Господа молимо.

Народ: Подај, Господе.

Опроштај и отпуштење грехова и сагрешења наших, од Господа молимо.

Народ: Подај, Господе.

Добро и корисно душама нашим, и мир свету, од Господа молимо.

Народ: Подај, Господе.

Остало време живота свога у миру и покајању да проведемо, од Господа молимо.

Народ: Подај, Господе.

Крај живота нашега да буде хришћански, без бола, непостидан, миран, и да добар одговор дамо на Страшном Христовом суду, молимо.

Народ: Подај, Господе.

Поменувши пресвету, пречисту, реблагословену, славну Владичицу нашу Богородицу и риснодјеву Марију са свима Светима, сами себе једни друге и сав живот свој Христу Богу предајмо.

Народ: Теби, Господе.

МОЛИТВА ПРИНОШЕЊА

после постављења божанствених Дарова на свети Престо, коју свештеник говори тихо:

Господе Боже наш, Ти си саздао нас и увео у овај живот; Ти си нам показао путеве ка спасењу; Ти си нам даровао откривење небеских тајни; Ти си нас поставио на службу ову силом Духа твога Светога. Стога благоволи, Господе, да будемо слуге твога Новог Завета и служитељи твојих светих Тајни.

Прими нас који се приближујемо светоме Жртвенику твом, по мноштву милости твоје, да будемо достојни приносити Теби ову словесну и бескрвну жртву за грехе наше и за незнања народна; прими је у свети и наднебески и умни твој Жртвеник као мирис миомира и узврати нам благодаћу Светога Духа твога. Погледај на нас, Боже, и на ову службу нашу, и прими Је као што си примио Авељеве дарове, Нојеве жртве, Авраамове жртве од свих плодова, Мојсијево и Ароново свештенство, Самуилове жртве помирења. Као што си и од светих твојих Апостола примио ово истинито богослужење,

тако и из руку нас грешних, по благиости својој, Господе, прими Дарове ове, да бисмо, удостојивши се беспрекорно служити светом Жртвенику твоме, нашли награду верних и мудрих служитеља у страшни дан праведне исплате твоје.

Возглас:

Милосрђем Јединороднога Сина твога, са којим си благословен, са пресветим и благим и животворним твојим Духом, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Свештеник: Мир свима.

Народ: И духу твоме.

Ђакон:

Љубимо једни друге, да бисмо једнодушно исповедали.

Народ: Оца и Сина и Светога Духа, Тројицу једносуштну и нераздељиву.

Свештеник се клања три пута, говорећи тихо:

Љубићу Те, Господе, крепости моја. Господ је тврђава моја, и прибежиште моје (трипут).

Затим целива свете Дарове и свети Престо говорећи: Свети Боже... Онда бива међусобно целивање свештеника (ако их служи више), уз уобичајене речи:

Христос међу нама. - И јесте, и биће.

Ђакон се такође клања трипут и целива свој ораp, а онда произноси:

Двери, двери, са мудрошћу пазимо!

Народ: ИСПОВЕДАЊЕ ВЕРЕ.

Свештеник лелуја воздухом над светим Даровима и говори заједно са народом:

Верујем у једнога Бога Оца, Сведржитеља, Творца неба и земље и свега видљивог видљивог.

И у једнога Господа Исуса Христа, Сина Божијег, Јединороднога, од Оца рођеног пре свих векова; Светлост од Светлости, Бога истинитог од Бога истинитог; рођеног, не створеног, једносуштног Оцу, кроз Кога је све постало;

Који је ради нас људи и ради нашег спасења сишао с небеса, и оваплотио се од Духа Светога и Марије Дјеве, и постао човек;

И Који је распет за нас у време Понтија Пилата, и страдао и био погребен;

И Који је васкрсао у трећи дан, по Писму;
 И Који се вазнео на небеса и седи са десне стране Оца;
 И Који ће опет доћи са славом да суди живима и мртвима,
 Његовом Царству неће бити краја.
 И у Духа Светога, Господа, Животворнога, Који од Оца исходи, Који се са Оцем и Сином заједно поштује и заједно слави, Који је говорио кроз пророке.
 У једну, свету, саборну и апостолску Цркву.
 Исповедам једно крштење за опроштење грехова.
 Чекам васкрсење мртвих.
 И живот будућега века. Амин.

Ђакон:

Стојмо смерно, стојмо са страхом, пазимо да свети Принос у миру узнесемо.

Народ: Милост мира, жртву хвале.

Свештеник гласно, благосиљајући народ:

Благодат Господа нашега Исуса Христа, и љубав Бога и Оца, и заједница Светога Духа, да буде са свима вама.

Народ: И са духом твојим.

Свештеник, уздижући руке, узвикује:

Горе имајмо срца!

Народ: Имамо их ка Господу.

Свештеник: Заблагодаримо Господу (и спушта руке).

Народ: Достојно је и праведно: клањати се Оцу и Сину и Светоме Духу, Тројици једносушној и нераздељивој.

Свештеник се моли, почињући свето Узношење.

И који јеси, Владико, Господе Боже Оче, Сведржитељу, Обожавани, ваистину је достојно, праведно и долично величанству Светиње твоје: Тебе хвалити, Тебе певати, Тебе благосиљати, Теби се клањати, Теби благодарити, Тебе славити Јединог истински суштога Бога, и срцем скрушеним и духом смиреним приносити Теби ово духовно богослужење наше; јер си нам Ти даровао познање Истине твоје. И ко је способен исказати моћи твоје, објавити све хвале твоје, изнети сва чудеса твоја, учињена у сва времена? Владару свих и свега, Господе неба и земље, и

све твари, видљиве и невидљиве, Ти седиш на престолу славе и надгледаш бездане, Беспочетни, Невидљиви, Непостижни, Неограничени, Непроменљиви, Оче Господа нашега Исуса Христа, великога Бога и Спаса, наде наше, Који је Слика Твоје доброте, Печат истоветни, Који показује у себи Тебе Оца, Логос живи, Бог истинити, предвечна Премудрост, Живот, Освећење, Сила, Светлост истинита, којим се јави Дух Свети, Дух Истине, Дар усиновљења, Залог будућег наслеђа, Првина вечних добара, животворна Сила, Извор освећења; којим укрепљавана сва творевина словесна и умна служи Теби и узноси Ти вечни славопој, пошто све и сва служи Теби. Јер Тебе хвале Анђели, Арханђели, Престоли, Господства, Начала, Власти, Силе, и многооки Херувими. Око Тебе стоје Серафими, једни са шест крила, и други са шест крила: са два покривају лица своја, са два ноге, а са два лете, и кличу један другоме неућутним устима, непрестаним славословима:

Свештеник гласно:

Победничку песму појући, кличући, узвикујући и говорећи:

Народ: Свет, Свет, Свет, Господ Саваот! Пуно је небо и земља славе твоје; Осана на висинама, благословен који долази у име Господње; Осана на висинама.

При том ђакон, узевши звездицу са светог диска, чини над њиме знак крста, и целивавши је оставља на страну.

Свештеник, приклонивши главу моли се:

А ОВИМ блаженим Силама, човекољубиви Владико, и ми грешни кличемо и говоримо: ваистину свет јеси и пресвет, и нема мере величанству Светиње твоје; и праведан си у свима делима својим, и у свему си поступио с нама по правди и истинском суду: створио си човека узевши прах од земље и почаствовавши га ликом твојим, Боже, настанио си га у рају радости, и обећао му бесмртност живота и наслађивање вечним добрима, кроз држање заповести твојих. Али, пошто он не послуша Тебе, истинитог Бога, Саздатеља свога, и би заведен змијином обманом и умртвљен својим сопственим сагрешењима, изагнао си га праведним судом твојим, Боже, из раја у овај свет, и вратио га у земљу од које беше узет, устројавајући му спасење кроз поновно рођење у самом Христу твојем. Јер се Ти, благи Боже, ниси потпуно одвратио од створења твога које си саздао, нити си заборавио дело руку твојих, него

си га по милости и самилости твојој посећивао на разне начине: слао си Пророке, чинио си чудеса преко Светих твојих, који су Ти у сваком поколењу угодили; говорио си нам устима слугу твојих Пророка, најављујући нам спасење које се имало збити; дао си нам Закон у помоћ; поставио си нам Анђеле као чуваре. А када се наврши пуноћа времена, говорио си нам самим Сином твојим, кроз Кога си и векове створио, који је Блистање славе твоје и Обличје бића твога, и све носи речју силе своје, који није сматрао за отимање то што је раван Теби, Богу и Оцу, па ипак Он, превечни Бог, јави се на земљи и са људима поживе, и оваплотивши се од Свете Дјеве, понизи Себе узевши обличј слуге и постаде једнак телу смирења нашега, да нас учини једнакима лику славе његове. Јер пошто кроз човека грех уђе у свет, и кроз грех смрт, то Јединородни Син твој, који је у наручју Тебе, Бога и Оца, благоизволи родити се од жене, Свете Богородице и Приснодјеве Марије, подвргнути се Закону и кроз тело своје осудити грех, да би они који умиру у Адаму, били оживљени у самом Христу твом. И Он, живећи у овоме свету, даде нам спасоносне заповести и, одвративши нас од обмане идолске,

приведе нас познању Тебе, истинитог Бога и Оца, и стече Себи нас – народ изабрани, царско свештенство, свети род. И очистивши нас водом, и осветивши Духом Светим, даде Себе у замену смрти, која је нас, продане греху, држала у ропству; и сишавши крстом у ад да Собом испуни све и сва, покида окове смрти; и васкрсе у трећи дан, и сваком телу отвори пут у васкрсење из мртвих, јер не беше могуће да Господар живота буде држан у смрти; Он постаде првина умрлих, прворођени из мртвих, да би био Он сам све и сва, првенствујући у свему; и узишавши на небеса, седе са десне стране Величанства твога на висинама, и Он ће опет доћи да свакоме да по делима његовим. А остави нам, као спомен спасоноснога страдања свог, ово што предложисмо пред Тобом по његовим заповестима. Јер пре но што ће поћи на добровољну и преславну и животворну смрт своју, Он у ноћ, у коју предаваше Себе за живот света, узео хлеб у своје свете и пречисте руке и показа га Теби Богу и Оцу, па заблагодаривши, благословивши, осветивши, преломивши:

Свештеник гласно:

Даде својим светим Ученицима и Апостолима

рекавши: Примите, једите, ово је Тело моје, које се за вас ломи на отпуштење грехова.

Народ: Амин.

Онда свештеник тихо:

Тако исто узевши и чашу са родом винограда, и растворивши, заблагодаривши, благословивши, осветивши:

Гласно:

Даде својим светим Ученицима и Апостолима рекавши: Пијте из ње сви, ово је Крв моја Новог Завета, која се за вас и за многе излива, на отпуштење грехова.

Народ: Амин.

Свештеник се моли тихо:

Ово чините у мој спомен: јер кад год једете овај Хлеб и Чашу ову пијете, смрт моју објављујете и васкрсење моје исповедате. Стога и ми, Владико, сећајући се његових спасоносних страдања, животворнога крста, тридневнога погребња, васкрсења из мртвих, узласка на небеса, седења са десне стране Тебе Бога и Оца и славног и страшног другог доласка његовог,

При том свештеник укршта руке стављајући десну изнад леве,

десном узима свети дискос, а левом свети путир, уздиже их са великом пажњом, говорећи гласно:

Твоје од твојих Теби приносећи због свега и за све,

Народ: Тебе певамо, Тебе благосиљамо, Теби благодаримо, Господе, и молимо ти се, Боже наш.

Ђакон прилази ближе свештенику, и оба се клањају три пута пред светим Престолом, молећи се у себи и говорећи:

Боже, милостив буди мени грешноме и помилуј ме.

Затим свештеник:

Господе, који си у трећи час Апостолима својим ниспослао Пресветог Духа свог, Њега, Благи, не одузми од нас, но обнови нас, који Ти се молимо.

Ђакон, стих: Срце чисто саздај у мени, Боже, и Дух право бнови у мени.

Опет свештеник:

Господе, који си у трећи час...

Ђакон, стих:

Не одбаци ме од лица твога, и Духа твога Светога не одузми од мене.

И опет свештеник:

Господе, који си у трећи час...

И свештеник, приклонивши главу,

моли се тихо:

Тога, Пресвети Владико, и ми, грешне и недостојне слуге твоје, удостојени служити светом Жртвенику твоме, не због праведности наше, јер ништа добро не учинисмо на земљи, него због милости и самилости твоје, које си богато излио на нас, смело приступамо светом Жртвенику твом; и, предложивши предобрасце светог Тела и Крви Христа твога, Теби се молимо и Тебе призивамо, Свети над светима, да благовољењем добротe твоје дође Дух твој Свети на нас и на предложене Дарове ове и да их благослови и освети и покаже:

Онда ђакон, приклонивши главу, показује орарем свети Хлеб, говорећи тихим гласом:

Благослови, владико, свети Хлеб.

А свештеник, исправивши се, благосиља крсним знаком свети Хлеб говорећи:

Хлеб овај самим часним Телом Господа и Бога и Спаса нашега Исуса Христа,

Ђакон: Амин.

И ђакон, показујући орарем свети Путир, говори:

Благослови, владико, свету Чашу.

А свештеник благосиљајући говори:

А Чашу ову самом часном Крвљу Господа и Бога и Спаса нашега Исуса Христа,

Ђакон: Амин.

Свештеник: Изливеном за живот света,

Ђакон: Амин, Амин, Амин.

И ђакон, приклонивши главу свештенику, говори:

Помени мене грешнога, свети владико.

Свештеник говори:

Да те помене Господ Бог у Царству своме.

А ђакон рекавши: Амин, стаје на своје раније место.

Свештеник, приклонив главу, моли се:

Све нас који се од једнога Хлеба и Чаше причешћујемо, да сјединиш једне са другима у заједницу једнога Духа Светога, и учиниш да се нико од нас не причести светим Телом и Крвљу Христа твога на суд или на осуду, него да обретемо милост и благодат са свима Светима који Ти од памтивека угодише: Праоцима, Оцима, Патријарсима, Пророцима, Апостолима, Проповедницима, Еванђелистима, Мученицима, Исповедницима, Учитељима, и са сваким духом праведним, преминулим у вери.

Свештеник, кадећи, продужује гласно:

Особито са пресветом, пречистом, преблагословеном, славном Владичицом нашом Богородицом и Приснодјевом Маријом.

Народ: Теби се, Благодатна, радује сва твар: Анђелски сабор и људски род; освећени Храме и Рају духовни, девичанства похвало. Из тебе се Бог оваплоти и Дете постаде, Он, предвечни Бог наш. Јер крило твоје престолом учини, и утробу твоју показа широм од небеса. Теби се, Благодатна, радује сва твар, слава Теби.

Док народ пева, ђакон кади унаоколо свети Престо и помиње из диптиха преминуле и друге упокојене које хоће.

За то време свештеник продужава молитву:

А светим Јованом Пророком, Претечом и Крститељем, са светим славним и свехвалним Апостолима, са светим **(име)** чији спомен славимо, и са свима Светима твојим, чијим молитвама, посети нас, Боже. И помени, Господе, све раније преминуле у нади на васкрсење у живот вечни **(овде помиње имена преминулих која хоће)**, и уупокој их, Боже наш, где сија светлост Лица твога. Још Ти се молимо: помени, Господе, твоју свету, саборну и апостолску Цркву од краја до краја васељене, и даруј мир њој коју си стекао часном Крвљу Христа твога, и овај свети храм утврди до свршетка века. Помени, Господе,

оне што ти ове Дарове принесосхе, и оне за које, и преко којих, и ради којих Ти их принесосхе. Помени, Господе, оне који плодове доносе и добро творе у светим Црквама твојим, и оне који се сећају сиротиње. Награди их твојим богатим и небеским даровима: даруј им уместо земаљских добара - небеска, уместо привремених - вечна, уместо пролазних - непролазна. Помени, Господе, оне по пустињама, и по горама, и по пећинама, и по гудурама земаљским. Помени, Господе, оне што живе у девствености, у побожности, подвижништву, честитом животу. Помени, Господе, благоверни народ наш, наоружај га оружјем истине, и даруј му победу над видљивим и невидљивим непријатељима, да тих и миран живот поживимо у свакој побожности и чистоти. Добре сачувај у доброту твојој, рђаве добротом твојом обрати у добре. Помени, Господе, овде присутни народ, и одсутне из оправданих разлога; и по обиљу милости твоје помилуј њих и нас: домове њихове напуни сваким добром, бракове њихове сачувај у миру и слози, децу одгаји, омладину васпитај, старе укрепи, малодушне утешу, расејане сабери, заблуделе обрати и

присаједини твојој светој, саборној апостолској Цркви; ослободи оне које муче нечисти духови; плови са онима што плове; путуј са онима што путују; удовице штити, сирочад заштити; сужње ослободи, болеснике исцељуј. Помени, Боже, оне под судским ислеђењем, и оне по рудницима, и све оне што су у било каквој невољи, и тескоби, и опасности. Помени, Господе Боже наш, и све којима је потребно твоје велико милосрђе, и оне који нас воле, и оне који нас мрзе, и оне који замолише нас недостојне да се молимо за њих. Господе Боже наш, помени и сав народ твој, и излиј на све богату милост твоју, и даруј свима оно што моле за спасење. И оне које ми не споменусмо због незнања, или због заборављавања, или због мноштва имена, Ти сам, Боже, помени, знајући свачији узраст и име, знајући свакога још од утробе матере његове. Јер си Ти, Господе, помоћ беспомоћнима, нада безнадежнима, Спаситељ витланима буром, пристаниште онима који плове, лекар болеснима. Сам буди свима све и сва, Ти који знаш свакога, знаш и молбу, и дом, и потребу његову. Избави, Господе, град овај (или; село ово; или: свету обитељ ову), и сваки град и крај од глади, помора, земљотреса,

поплаве, пожара, покоља, најезде туђинаца, и међусобног рата.

Свештеник гласно:

Најпре помени, Господе, најсветијег патријарха (или високопреосвештенога митрополита, или преосвештеног епископа) нашега (име) и даруј га светим твојим Црквама у миру, читава, часна, здрава, дуговечна, и да правилно управља речју Истине твоје.

Народ: И све и сва.

Ђакон помиње живе из диптиха и још које хоће,

а свештеник се моли:

Помени, Господе, све епископство православних, који правилно управљају речју Истине твоје. Помени, Господе, по мноштву милосрђа свог, и моју недостојност; опрости ми свако сагрешење хотимично и нехотично; и немој због мојих грехова отклонити благодат Светога Духа твога од ових Дарова који су пред нама. Помени, Господе, презвитерство, у Христу ђаконство, и сав свештенички ред, и немој посрамити никога од нас који стојимо око светог Жртвеника твога. Посети нас благошћу твојом, Господе; јави нам се богатим милосрђем својим; даруј нам

благорастворење ваздуха и погодно време; даруј тихе кише земљи ради плодности; благослови, Господе, благошћу својом круг године; прекрати раздоре међу Црквама; угаси непријатељства међу народима; силом Светога Духа твога што скорије сатри јеретичко бунтовање; све нас прими у Царство твоје, покажи нас синовима светлости и синовима дана; даруј нам мир твоји љубав твоју, Господе Боже наш, јер си нам дао све и сва.

Возглас:

И дај нам да једним устима и једним срцем славимо и певамо пречасно и величанствено име твоје, Оца и Сина и Светога Духа, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Свештеник благосиља народ и говори:

И да буду милости великога Бога и Спаса нашега Исуса Христа са свима вама.

Народ: И са духом твојим.

Ђакон излази, стаје на обично место

и говори:

Поменувши све Свете, опет и опет у миру Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За принесене и освећене часне Дарове, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Да човекољубиви Бог наш, примивши их у свој свети и наднебески и умни Жртвеник, као мирис миомира духовнога, ниспошље нам за то божанску благодат, и дар Светога Духа, помолимо се.

Народ: Господе, помилуј.

Да нас избави од сваке невоље, гнева, опасности и тескобе, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Заштити, спаси, помилуј и сачувај нас, Боже, благодаћу твојом.

Народ: Господе, помилуј.

Сав дан савршен, свет, миран и безгрешан, од Господа молимо.

Народ: Подај, Господе.

Анђела мира, верног вођу, чувара душа и тела наших, од Господа молимо.

Народ: Подај, Господе.

Опроштај и отпуштење грехова и сагрешења наших, од Господа молимо.

Народ: Подај, Господе.

Добро и корисно душама нашим, и мир свету, од Господа молимо.

Народ: Подај, Господе.

Остало време живота свога у миру и покајању да проведемо, од Господа молимо.

Народ: Подај, Господе.

Крај живота нашега да буде хришћански, без бола, непостидан, миран, и да добар одговор дамо на Страшном Христовом суду, молимо.

Народ: Подај, Господе.

Измоливши јединство вере и заједницу Светога Духа, сами себе и једни друге, и сав живот свој Христу Богу предајмо.

Народ: Подај, Господе.

Свештеник, приклонивши главу,

моли се тихо:

Боже наш, Боже спасења, Ти нас научи да Ти достојно благодаримо за твоја добротина, која си нам учинио и чиниш. Ти, Боже наш, примивши Дарове ове, очисти нас од сваке

нечистоте телесне и духовне и научи нас вршити Светињу са страхом твојим, да бисмо се, примајући са чистим сведочанством савести наше део Светиња твојих, сјединили са светим Телом и Крвљу Христа твога; и примили их достојно да би Христос обитавао у срцима нашим, и ми постали храм Светога Духа твог. О, Боже наш, учини да нико од нас не буде крив пред овим страшним и небеским Тајнама твојим, нити немоћан душом и телом због недостојног причешћивања њима; него нам дај да до последњега даха свога достојно примамо део Светиња твојих на попутнину у живот вечни, за благоугодан одговор на Страшном суду Христа твога; да бисмо и ми са свима Светима, који Ти од памтивека угодише, постали заједничари вечних блага твојих, која си уготовио онима који Те љубе, Господе.

Свештеник гласно:

И удостој нас, Владико, да смело и неосуђено смемо призивати Тебе небескога Бога Оца и говорити:

Народ: Оче наш који си на небесима, да се свети име твоје, да дође царство твоје, да буде воља твоја и на земљи као на небу; хлеб наш насушни дај нам данас; и опрости нам дугове наше као што и ми опраштамо дужницима својим; и не уведи нас у искушење, но избави нас од злога.

Свештеник:

Јер је твоје царство и сила и слава, Оца и Сина и Светога Духа, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Свештеник: Мир свима.

Народ: И духу твоме.

Ђакон: Главе своје Господу приклоните.

Народ: Теби, Господе.

Свештеник се тихо моли:

Владико Господе, Оче милосрђа, и Боже сваке утехе, благослови, освети, сачувај, укрепи, утврди, и од сваког дела злог одврати оне што су Ти приклонили главе своје, а присаједини их сваком добром делу, и удостој да се неосуђено причесте овим пречистим и животворним Тајнама твојим – на отпуштење грехова и на заједницу Духа Светога.

Возглас:

Благодаћу, и милосрђем и човекољубљем Јединороднога Сина твога, са којим си благословен, са пресветим и благим и животворним твојим Духом, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Свештеник се тихо моли:

Чуј, Господе Исусе Христе Боже наш, из светог обиталишта свог и са престола славе Царства свог, и дођи да нас освешташ, Ти, који са Оцем седиш горе, и овде си невидљиво с нама; и удостој нас да нам својом моћном руком предаш пречисто Тело своје и пречасну Крв, а преко нас и свему народу.

Онда се клањају свештеник и ђакон, сваки на своме месту, и говоре тихо три пута:

Боже милостив буди мени грешноме; ђакон се опасује орарем крстолико; и кад види свештеника да пружа руке и додирује свети Агнец да би га уздигао, говори:

Пазимо!

Свештеник, узносећи свети Агнец, произноси гласно:

Светиње светима.

Народ: Један је свет, један Господ Исус Христос, у славу Бога Оца. Амин.

И бива причешћивање по чину како је указано у Златоустовој Литургији.

По причешћу, ђакон излази и стаје на обично место и говори:

Примивши божанске, свете, пречисте, бесмртне, небеске и животворне, страшне Христове Тајне, стојећи смерно, достојно заблагодаримо Господу.

Народ: Господе, помилуј.

Заштити, спаси, помилуј и сачувај нас, Боже, благодаћу твојом.

Народ: Господе, помилуј.

Измоливши сав дан савршен, свет, миран и безгрешан, сами себе и једни друге и сав живот свој Христу Богу предајмо.

Народ: Теби, Господе.

Свештеник говори благодарну молитву после причешћа свих:

Благодаримо Ти, Господе Боже наш, за причешће светим, пречистим, бесмртним и небеским Тајнама твојим, које си нам дао као добротинство, на освећење и исцељење душа и тела наших. Ти сам, Владико свих и свега, дај нам да причешће светим Телом и Крвљу Христа твога буде на веру непостидну, на љубав нелицемерну, на умножење мудрости, на исцељење душе и тела, на одагнање сваког противника, на вршење

заповести твојих, на благоугодан одговор на Страшном суду Христа твога.

Онда свештеник, чинећи Еванђељем знак крста над антимином и полагајући га на њега, говори возглас:

Јер си Ти освећење наше, и Теби славу узносимо, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Свештеник: У миру изиђимо.

Народ: У име Господње.

Ђакон: Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Свештеник излази, стаје иза амвона и говори гласно заамвону молитву:

Господе, Ти благосиљаш оне који Тебе благосиљају, и освећујеш оне који се у Тебе уздају, спаси народ твој и благослови наслеђе твоје, чувај пуноћу Цркве твоје, освети оне који љубе красоту дома твога; Ти их прослави божанском силом твојом, и не остави нас који се у Тебе надамо; даруј мир свету твојој, Црквама твојим, свештеницима и свему народу твојој. Јер сваки добри дар, и сваки савршени поклон одозго је, силази од Тебе, Оца Светлости, и Теби

славу и благодарене и поклоњење узносимо, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин. Буди име Господње благословено од сада и довека (трипут).

После заамвоне молитве, свештеник и ђакон улазе у свети олтар, и свештеник отишавши Предложењу, тихо говори ову молитву:

Испуни се и изврши, колико је то у нашој моћи, тајна твога спасоносног домостроја, Христе Боже наш. Јер одржасмо спомен на твоју смрт; видесмо изображење васкрсења твога; испунисмо се бескрајним животом твојим; насладисмо се твоје неисцрпне радости, - благоволи да је се сви удостојимо и у будућем веку, благодаћу беспочетнога Оца твога, и Светог и благог и животворног твога Духа, сада и увек и у векове векова. Амин.

Онда ђакон употребљава свете Дарове, а свештеник изишавши раздаје народу од нафоре. И пошто разда антидор, благосиља народ говорећи:

Благослов Господњи нека дође на вас, Његовом благодаћу и човекољубљем свагда, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

И свештеник даје уобичајени отпуст, помињући на њему Светог оца нашег Василија Великог.

Свештеник после отпуста, а ђакон после употребе светих Дарова, свлаче свештене одежде и говоре захвалне молитве после Причешћа, као што је изложено на Литургији Светога Јована Златоуста.

После: Сада Отпушташ... и осталог по реду до Оче наш..., говоре тропар Светог Василија Великог:

ТРОПАР, глас први:

По свој земљи пронесе се глас о теби, јер она прими блавест твоју којом си богодолично изложио догмате; природу си бића објаснио, а људски живот Богом украсио.

Царствени свештениче, оче преподобни Василије, моли Христа Бога да спасе душе наше.

Слава Оцу и Сину и Светоме Духу.

КОНДАК, глас четврти:

Небовесниче, Василије преподобни, показао си се непоколебив темељ Цркве, свима си људима дао неукрадиво господство, запечативши га својим догматима.

И сада и увек и у векове векова. Амин.

БОГОРОДИЧАН, глас шести:

Непостидна Заштитнице хришћана... Господе
помилуј (12 пута).

Часнију од Херувима... Слава... И сада...

Отпуст.

ОТПУСТИ СВАКОДНЕВНИ

У суботу на вечерњи:

Христос истинити Бог наш, молитвама Пречисте своје Матере, светих славних и свехвалних Апостола, светога (чији је храм) и светога (чији је дан), светих и праведних богородитеља Јоакима

и Ане, и свих Светих, да нас помилује и спасе као благ и човекољубив.

У недељу на јутрењи:

Васкрсли из мртвих, Христос истинити Бог наш ... и остало.

У недељу на вечерњи и понедељак на јутрењи:

Христос истинити Бог наш, молитвама пречисте своје Матере, заступништвом часних Небеских сила бестелесних, светих славних и свехвалних Апостола ... и остало.

У понедељак на вечерњи и уторак на јутрењи: као у претходном, сем помена Небеских Сила, уместо који се помиње:

Часнога славнога пророка, Претече и Крститеља Јована.

У уторак на вечерњи и среду на јутрењи уместо помена пророка Јована: Силом часног и животворног крста.

У среду на вечерњи и четвртак на јутрењи:

Христос истинити Бог наш, молитвама Пречисте своје Матере, светих славних и свехвалних Апостола, светога Оца нашега Николаја архиепископа мирликијскога Чудотворца.

У четвртак на вечерњи и петак на јутрењи отпуст као у уторак на вечерњи и среду на јутрењи.

У петак на вечерњи и суботу на јутрењи:

Христос истинити Бог наш, молитвама Пречисте своје Матере, светих славних и свехвалних Апостола, светих славних и добропобедивих Мученика, преподобних и богоносних Отаца наших (и светога храма и дана) светих праведних богородитеља ...

Преко целе седмице на Литургији отпуст је наведен на крају Литургије Св. Јована Златоуста. Исти је на Литургији Св. Василија Великог уз навођење: Светог Оца нашега Василија, архиепископа Кесарије Кападокијске, а на Литургији Пређеосвећених дарова:

Светог Оца нашега Григорија Двојеслова, епископа Римскога.

На повечерју полуноћници и часовима, преко седмице, бива мали отпуст:

Христос истинити Бог наш, молитвама Пречисте своје Матере, преподобних и богоносних Отаца наших и свих Светих, да нас помилује и спасе као благ и човекољубив.

На недељној полуноћници и часовима додаје се у почетку отпуста: Васкрсли из мртвих.

ОТПУСТИ НА ГОСПОДЊЕ ПРАЗНИКЕ

На Рођење Христово:

Христос истинити Бог наш, који се ради нашега спасења у пећини родио и у јаслама лежао, молитвама Пречисте ...

На Обрезање Христово:

Христос истинити Бог наш, који је ради нашега спасења благоизволео да буде телесно обрезан у осми дан, молитвама Пречисте ...

На Богојављење:

Христос истинити Бог наш, који је ради нашега спасења благоизволео да се крсти у Јордану од Јована, молитвама ...

На Сретење:

Христос истинити Бог наш, који је ради нашега спасења благоизволео бити држан у наручју праведнога Симеона, молитвама ...

На Цвети:

Христос истинити Бог наш, који је ради нашега спасења благоизволео да уседне на магаре (и уђе у Јерусалим), молитвама Пречисте.

На Цвети увече до Велике среде:

Христос истинити Бог наш, који ради нашега спасења иде на добровољно страдање, молитвама Пречисте ...

На Велики четвртак:

Христос истинити Бог наш, који нам је из увелике добротесвоје показао смирење као најбољи пут, умивши ноге Ученицима својим и спустивши се до крста и погребња, молитвама ...

На Велики петак на јутрењу:

Христос истинити Бог наш, који је ради спасења света претрпео пљувања, бијења, ударања, крст и смрт, молитвама ...

На Велики петак , на часовима и вечерњи; и на Велику суботу:

Христос истинити Бог наш, који је ради нас људи и ради нашега спасења благоизволео претрпети телом страшна страдања, животворни крст и добровољно погребње, молитвама ...

На Васкрс и у току целе Светле седмнице:

Христос који васкрсе из мртвих, смрћу смрт победи и онима у гробовима живот дарова, истинити Бог наш, молитвама Пречисте...

На Вазнесење Христово:

Христос истинити Бог наш, који се у слави вазнео од нас на небо и сео са десне стране Бога и Оца, молитвама.

У Недељу Педесетнице:

Христос истинити Бог наш , који је у виду огњених језика ниспослао са неба Пресветога Духа на своје свете Ученике и Апостоле, молитвама Пречисте ...

У Недељу Педесетнице на вечерњу:

Христос истинити Бог наш, који је из Очевог божанског наручја умањео и понизио Себе, и са неба на земљу сишао , сву природу нашу примио, и обожио је, па затим опет на небеса узишо и сео са десне стране Бога и Оца, и Божанског и Светог и Једносушног и Равномоћног и Равнославног и Савечног Духа ниспослао на своје свете Ученике и Апостоле, и Њиме просветио прво њих, а преко њих сву васељену, - молитвама пречисте и свебеспрекорне Свете Матере своје, светих славних и свехвалних Богопроповедника и Духоносних Апостола и свих Светих, нека нас помилује и спасе као благ и човекољубив.

На Преображење:

Христос истинити Бог наш, који се на гори Тавору преобразио у слави пред својим светим Ученицима и Апостолима, молитвама...

На Крстовдан:

Христос истинити Бог наш, молитвама Пречисте своје Матере, силом Часног и Животворног Крста, молитвама светих славних и свехвалних Апостола ...

СЕПТЕМБАР

1. Почетак црквене Нове године. Преп. Симеон Столпник и мати његова Марта. Св. Праведни Исус Навин. Св. мученик Антал Ђакон и 40 девојака мученица.
2. Св. мученик Мамант. Св. Јован Постник, патријарх Цариградски.
3. Св. свештеномученик Антим, епископ Никомидијски и многи с њиме пострадали. **Св. Јоаникије, први патријарх Српски.** Преп. Теоктист, саподвижник Св. Јевтимија Великог.
4. Св. свештеномученик Вавила, епископ Антиохијски и 3 детета с њиме. Св. Пророк Мојсије Боговидац. Преп. Антим Слепи. **Св. Петар Дабробосански.**
5. Св. Захарија и Јелисавета, родитељи Св. Јована Претече.
6. Спомен чуда Св. Арханђела Михаила у Хони (Колоси). Св. мученик Евдоксије и остали.
7. Св. мученик Созонт. Св. Апостоли Евод и Онисифор.
8. **Рождество Пресвете Богородице.**
9. Св. праведни богородитељи Јоаким и Ана. Св. мученик Севиријан. Спомен Св. Отаца Трећег Васељенског Сабора.
10. Св. мученице Минодора, Митродора и имфодора.

11. Преп. Теодора Александријска. Преп. Ефросин Кувар. Пренос моштију Преп. Сергија и Германа Валаамских.
12. Св. свештеномученик Автоном.
13. Св. свештеномученик Корнилије Капетан.
14. **Воздвижење Часног и Животворног Крста Господњег.** Св. Јован Златоуст, архиепископ Цариградски.
15. Св. великомученик Никита и остали с њиме пострадали. **Св. Јосиф Нови Темишварски.**
16. Св. великомученица Ефимија Свехвална. Преп. Доротеј Пустуњак. Св. Кипријан Кијевски. Св. мученица Људмила Чешка.
17. Св. мученице Вера, Нада и Љубав и мати њихова Софија.
18. Св. Евменије, епископ Гортински. Св. мученица Ариадна.
19. Св. мученици Трофим, Саватије и Доримедонт.
20. Св. великомученик Евстатије Плакида и супруга и деца његова. Св. новомученик Иларион Критски.
21. Св. Апостол Кодрат. Св. Димитрије Ростовски.
22. Св. свештеномученик Фока, епископ Синопски. Св. Пророк Јона.
23. Зачеће Св. Јована Крститеља. Св. новомученик Никола Карпениски.

24. Св. првомученица и Равноапостолна Текла. [Преп. Симон Монах \(Стефан Првовенчани\)](#). Св. [Владислав, краљ Српски и преподобни Давид](#).
25. Преп. Ефросинија. Преп. Сергије Радонешки.
26. Св. Апостол и Еванђелист Јован Богослов. Св. праведни Гедеон.
27. Св. мученик Калистрат и дружина његова. Св. Апостоли Марко, Аристарх и Зинон.
28. Преп. Харитон Исповедник. Св. мученик Марко Пастир и остали. Св. Вацлав, краљ Чешки.
29. Преп. Киријак Отшелник. Св. мученици Дада, Говделај и Каздија.
- 30: Св. свештеномученик Григорије, Просветитељ Јерменије. Св. Михаил Кијевски.

ОКТОБАР

1. Покров Пресвете Богородице. Св. Апостол Ананија. Преп. Роман Слаткопојац.
2. Преп. Андреј Јуродиви Христа ради. Св. Свештеномученик Кипријан Антиохијски и Св. Мученица Јустина Девица.
3. Св. свештеномученик Дионисије Ареопагит. Преп. Јован Хозевит.
4. Св. свештеномученик Јеротеј, епископ Атински. Преп. Павле Препрости. [Св. Стефан Штиљановић](#) и [Св. Јелена-Јелисавета, супруга његова](#).
5. Св. мученица Харитина. Св. свештеномученик Дионисије, епископ Александријски. Св. Оци: Петар, Алексеје, Јона и Филип Московски.
6. Св. Апостол Тома.
7. Св. мученици Сергије и Вакх. Преп. 90 Отаца Критских.
8. Преп. Пелагија. Преп. Таиса.
9. Св. Апостол Јаков Алфејев. Преп. Андроник и супруга његова Атанасија. [Св. Стефан Слепи, деспот Српски](#).
10. Св. мученици Евлампие и Евлампиа. Св. 26 Преподобномученика Зографских пострадалих за Православље од Латина.

11. Св. Апостол Филип, један од седам ђакона. Св. еофан Начерта и, Исповедник, епископ Никејски и песмописац.
12. Св. мученици Тарах, Пров и Андроник. Св. Козма Песник, епископ Мајумски. Св. Мартин Милостиви, епископ Турски. Преп. Симеон Нови Богослов.
13. Св. мученици Карп, Папила и остали. **Св. новомученица Злата Мегленска.**
14. Преподобна мати Петка-Параскева. Св. мученици Назарије, Гервасије, Протасије и Келсије.
15. Св. свештеномученик Лукијан, презвитер Антиохијски. Преп. Јевтимије Нови Солунски.
16. Св. мученик Лонгин Капетан.
17. Св. Пророк Осија. Св. Преподобномученик Андреј Критски
18. Св. Апостол и Еванђелист Лука. **Св. Петар I, митрополит и Чудотворац Цетињски.**
19. Св. Пророк Јоил. Св. Мученик Уар и остали. **Преп. Прохор Пчињски. Пренос моштију преп. Јована Рилског.**
20. Св. великомученик Артемије. Преп. Герасим Нови Кефалонијски.
21. Преп. Иларион Велики. **Св. Иларион, епископ Мегленски. Св. новомученици Висарион Сарај, Софроније и Опреа, посшрагали у Румунији.**

22. Св. равноапостолни Аверкије, епископ Јерапољски.
23. Св. Апостол Јаков, Брат Господњи по телу, први епископ Јерусалимски.
24. Св. великомученик Арета и остали с њиме пострадали.
25. Св. мученици Маркијан и Мартирије. Св. Тавита.
26. **Св. великомученик Димитрије Солунски Мироточиви.**
27. Св. мученик Нестор.
28. Св. мученици Терентије и Неонила и 7 деце њихове. **Св. Арсеније Сремац, архиепископ Српски.** Св. великомученица Параскева Иконијска. Св. Стефан Саваит, писац канона.
29. Св. Преподобномученица Анастасија Римљанка. Св. Аврамије Затворник, епископ Каронски, и Марија братаница његова.
30. **Св. Милутин, краљ Српски. Преп. Теокшисш (краљ Драгутин). Св. Јелена, краљица Српска.** Св. свештеномученик Зиновије, епископ Егејски, и сестра његова. Зиновија. Св. Апостол Клеопа и остали. Св. исповедник Варнава епископ хвостански.
31. Св. Апостоли: Стахије, Амплије, Урван, Наркис, Апелије и Аристовул. Св. мученик Епимах.

НОВЕМБАР

1. Св. Бесребреници и Чудотворци Козма и Дамјан.
2. Св. мученици: Акиндин, Пигасије, Анемподист, Елпидифор, Афтоније и остали. Св. Викторин Птујски.
3. Св. мученици: Акепсим епископ, Јосиф презвитер и Аитал ђакон. Спомен обновљења храма Св. великомученика Георгија.
4. Преп. Јоаникије Велики. Св. свештеномученици Никандар епископ и Ермије презвитер.
5. Св. Преподобномученици Галактион и Епистима.
- Св. Апостоли Патров, Ерма и остали. Св. Јона Новгородски.
6. Св. Павле Исповедник, патријарх Цариградски. Преподобни Варлаам Хутински.
7. Св. мученик Јерон и осталих 33 пострадалих у Мелитини. Преп. Лазар Галисиот.
8. **Сабор Св. Арханђела Михаила и осталих Небеских Бестелесних Сила.**
9. Св. мученици Онисифор и Порфирије. Преп. Јован Колов. Преп. Симеон Метафраст. Св. Нектарије Егински Чудотворац. Преп. Матрона.
10. Св. Апостоли: Олимп, Ераст, Кварт, Родион, Сосипатр и Терције. Св. мученик Орест.

11. Св. великомученик Мина. Преп. Теодор Студит. Св. Великомученик Стефан Дечански. Св. Урошица, кнез Српски. Преп. Нестор Дечански и преп. Јефtimiје Дечански.
12. Св. Јован Милостиви, патријарх Александријски. Преп. Нил Синајски. Преп. Нил Светогорац Мироточиви.
13. Св. Јован Златоуст, патријарх Цариградски.
14. Св. Апостол Филип. Св. Григорије Палама, архиепископ Солунски. Св. цар Јустинијан.
15. Св. мученици Гурије, Самои и Авив.
16. Св. Апостол и Еванђелист Матеј.
17. Св. Григорије Чудотворац, епископ Неокесаријски. Преп. Севастијан Џексонски.
18. Св. мученик Платон. Св. Мученици Роман и дете Варул.
19. Св. Пророк Авдија. Преп. Варлам и Јоасаф Индијски. Св. мученик Варлам.
20. Преп. Григорије Декаполит. Св. Прокло, патријарх Цариградски.
21. **Ваведeње у храм Пресвете Богородице.**
22. Св. Апостоли Филимон, Апфија и Архип. Св. мученица Цецилија и остали.

23. Св. Амфилохије, епископ Иконијски. Св. Григорије, епископ Акрагантијски. Св. Александар Невски.
24. Св. великомученица Екатерина. Св. Великомученик Меркурије.
25. Св. свештеномученик Климент, папа Римски. Св. Свештеномученик Петар, архиепископ Александријски.
26. Преп. Алимпије Столпник. Преп. Никон Покајање.
27. Св. мученик Јаков Персијанац.
28. Св. Преподобномученик Стефан Нови Исповедник. Св. муч. Христо.
29. Св. мученик Парамон и остали. **Св. Макарије, епископ америчко-канадски.**
30. Св. Апостол Андреј Првозвани. Св. равноапостолни Фрументије, Просветитељ Етиопије.

ДЕЦЕМБАР

1. Св. Пророк Наум. Св. Филарет Милостиви.
2. Св. Пророк Авакум. **Св. Урош, цар Српски.** Преп. Јоаникије Девички Чудотворац.
3. Св. Пророк Софоније. Преп. Јован Ћутљиви.
4. Св. великомученица Варвара. Преп. Јован Дамаскин.
5. Преп. Сава Освећени Јерусалимски. Преп. Некшарије Битољски.
6. **Св. Николај Чудотворац, архиепископ Мирликијски.** Св. равноапостолни Николај Нови, просветитељ Јапански.
7. Св. Амвросије, епископ Милански. **Преп. Григорије Ћутљиви Горњачки.**
8. Преп. Патапије. Св. Апостоли: Состен, Аполос, Тихик, Онисифор и остали.
9. Зачеће Св. Ане, када заче Пресвету Богородицу. Св. Ана Пророчица, мати Пророка Самуила.
10. Св. мученици: Мина, Ермоген и Евграф. **Св. Јован, деспот Српски.**
11. Преп. Данило Столпник. Преп. Лука Столпник. Недеља Св. Праотаца Христових по телу.
12. Св. Спиридон Чудотворац, епископ Тримитунтски. Св. Александар, епископ Јерусалимски.

13. Св. петозарни, мученици: Евстратије, Авксентије, Евгеније, Мардарије и Орест. **Св. Свештеномученик Гаврило, патријарх Српски.** Преп. Герман, просветитељ Аљаске и Америке. Св. Мученица Лукија Девица, и **Никодим Српски.**
14. Св. мученици: Тирс, Левкије, Филимон, Аполоније, Аријан, Калиник и остали.
15. Св. свештеномучник Елевтерије, епископ Илирски. Преп. Павле Латриски.
16. Св. Пророк Агеј. Св. Теофанија царица.
17. Св. Пророк Данило и Св. Три Младића: Ананија, Азарија и Мисаил. **Св. новомученици ђакон Авакум, игуман Паисије и остали Београдски новомученици.**
18. Св. мученик Севастијан и остали. Св. Модест, патријарх Јерусалимски. Недеља Св. Отаца Христових по телу.
19. Св. мученик Бонифатије. Св. Григорије (Григентије), епископ Омиритски.
20. Св. свештеномученик Игњатије Богоносац, епископ Антиохијски. **Св. Данило II, архиепископ Српски.** Св. Јован Кронштатски Чудотворац.
21. Св. мученица Јулијана и остали. Св. Петар, митрополит Кијевски и Московски.

22. Св. великомученица Анастасија Узорешитељица. Св. Мученица Теодотија са троје деце њене.
23. Св. 10 мученика Критских. **Преп. Наум Охридски Чудотворац.** Св. Нифонт, епископ Кипарски.
24. Св. преподобномученица Евгенија и остали. Преп. Николај монах.
25. **Рођење Христово.**
26. **Сабор Пресвете Богородице.** Св. праведни Јосиф Заручник. Недеља Св. Богоотаца Христових по телу. **Преп. Никодим Тисмански.**
27. **Св. Апостол, Првомученик и Архиђакон Стефан.** Преп. Теодор и Теофан Начертани, исповедници за свете иконе.
28. Св. двадесет хиљада мученика у Никомидији. Преп. Симон Мироточиви, Светогорац.
29. Св. четрнаест хиљада Витлејемске деце побијене за Христа од Ирода. Преп. Маркел "Неуепављиви".
30. Св. мученица Анисија. Преп. Теодора Кесаријска.
31. Преп. Меланија Римљанка. Св. мученик Зотик Сиротохранитељ. Св. Теофилакт, архиепископ Охридски. **Св. Исповедник Доситеј Загребачки.**

ЈАНУАР

1. **Обрезање Господње. Св. Василије Велики, архиепископ Кесарије Капакопјске.**
2. Св. Силвестар, епископ Римски. Преподобни Серафим Саровски.
3. Св. Пророк Малахија. Св. мученик Гордије.
4. Св. Седамдесет Апостола. **Св. Јевстатије I, архиепископ Српски.**
5. Св. мученици Теопемпт и Теона. Преподобне Синклитикија и Аполинарија.
6. **Богојављење.**
7. **Сабор Св. Јована Крсти теља.**
8. Препад. Георгије Хозевит. **Св. Григорије Охридски.**
9. Св. мученик Полиевкт. Св. Филип, митрополит Московски.
10. Св. Григорије, епископ Ниски.
11. Преп. Теодосије Велики, оснивач општежића.
12. Св. мученица Татијана.
13. Св. мученици Ермил и Стратоник. Св. Јаков Низибиски.
14. **Св. Сава I, архиепископ Српски.**
15. Преп. Павле Тивејски и Јован Кушчник. Преп. Гаврило Лесновски.

16. Часне вериге Св. Ап. Петра. **Преп. Ромило Раванички.**
17. Преп. Антоније Велики.
18. Св. Атанасије Велики, и Св. Кирило, архиепископи Александријски. **Св. Максим, архиепископ Српски.**
19. Преп. Макарије Египатски. Св. Марко, митрополит Ефески.
20. Преп. Јевтимије Велики.
21. Преп. Максим Исповедник. Св. мученик Неофит.
22. Св. Апостол Тимотеј. Св. муч. Анастасије ерсијанац.
23. Св. свештеномученик Климент, епископ Анкирски и остали с њиме пострадали.
24. Преп. Ксенија Римљанка.
25. Св. Григорије Богослов, архиепископ Цариградски.
26. Преп. Ксенофонт и Марија.
27. Пренос моштију Св. Јована Златоуста, архиепископа Цариградског.
28. Преп. Јефрем Сирин.
29. Пренос моштију Св. Игњатија Богоносца.
30. **Св. Три Јерарха: Василије Велики, Григорије Богослов и Јован Златоуст.**
31. Св. Бесребреници и Чудотворци Кир и Јован и остали с њима пострадали.

ФЕБРУАР

1. Св. мученик Трифун.
2. Сретење Господње.
3. Св. Симеон Богопримац и Света Ана. Св. Јаков, архиепископ Српски.
4. Преп. Исидор Пелусиот.
5. Св. мученица Агатија.
6. Св. Вукол, епископ Смирнски, Св. Фотије, Велики, патријарх Цариградски.
7. Св. Партеније, епископ Лампсакијски.
8. Св. великомученик Теодор Стратилат. Св. пророк Захарија. Св. Сава II, архиепископ Српски.
9. Св. мученик Никифор.
10. Св. свештеномученик Харалампије и остали с њиме пострадали.
11. Св. свештеномученик Власије Севастијски. Св. новомученик Ђорђе Кратовац.
12. Св. Мелетије, архиепископ Антиохијски. Св. Алексије, митрополит Московски.
13. Преп. Симеон Мироточиви (Немања). Преподобни Мартинијан.
14. Преп. Авксентије. Св. Кирил Словенски.
15. Св. Апостол Онисим, један од Седамдесеторице. Преп. Јевсевије.

16. Св. мученици Памфил, Порфирије и остали 12 мученика.
17. Св. великомученик Теодор Тирон.
18. Св. Лав Велики, епископ Римски. Св. Флавијан Исповедник, патријарх Цариградски.
19. Св. Апостоли: Архип, Филимон и Апфија.
20. Св. Лав, епископ Катански. Св. свештеномученик Садок Персијски.
21. Преп. Тимотеј Пустинџак. Св. Евстатије, архиепископ Антиохијски.
22. Свети Мученици у Евгеније
23. Св. свештеномученик Поликарп, епископ Смирнски.
24. Прво и друго Обретење главе Св. Јована Крститеља.
25. Св. Тарасије, патријарх Цариградски.
26. Св. Порфирије, епископ Газки.
27. Преп. Прокопије Декаполит.
28. Преп. Василије Исповедник, саподвижник преп. Прокопија Дека полита.
29. Преп. Јован Касијан.

МАРТ

1. Св. Преподобномученица Евдокија.
2. Св. свештеномученик Теодот, епископ Киринајски.
3. Св. мученици Евтропије, Клеоник и Василиск.
4. Преп. Герасим Јордански.
5. Св. мученик Конон Исавријски. Преп. Марко Подвижник. [Св. Николај епископ охридски и Жички.](#)
6. Св. 42 мученика Аморејских. Св. преподобномученик Конон.
7. Св. 7 свештеномученика Херсонских.
8. Св. Теофилакт Исповедник, епископ Никомидијски.
9. Св. 40 великомученика Севастијских. Св. 42 муч. Момитићка.
10. Св. мученик Кодрат Коринтски и остали с њим пострадали. Св. мученик Кодрат Никомидијски и остали с њиме. Св. Теодор Ко мого вински.
11. Св. Софроније, патријарх Јерусалимски.
12. Преп. Симеон Нови Богослов. Преп. Теофан Исповедник. Св. Григорије Двојеслов, епископ Римски.
13. Пренос моштију Св. Никифора, патријарха Цариградског.

14. Преподобни Бенедикт Нурсијски.
15. Св. мученик Агапије и остали с њиме пострадали.
16. Св. Апостол Аристовул. Св. мученик Савин.
17. Преп. Алексије човек Божји.
18. Св. Кирило, архиепископ Јерусалимски.
19. Св. мученици Хрисант и Дарија, и остали с њима пострадали.
20. Св. преподобномученици Јован, Сергије, Патрикије и остали. Св. мученица Фотина Самарјанка.
21. Преп. Јаков Исповедник.
22. Св. свештеномученик Василије Анкирски.
23. Св. свештеномученик Никон и ученици његови.
24. Св. Артемон, епископ Селевкијски. Преп. Захарија.
25. Благовести.
26. Сабор Св. Архангела Гаврила. Св. свештеномученик Иринеј, епископ Сремски.
27. Св. мученица Матрона Солунска. Преп. Јован Ликопољски.
28. Преп. Иларион Нови. Преп. Стефан Исповедник.
29. Св. свештеномученик Марко, епископ Аретуски, Кирил ђакон и остали.

30. Преп. Јован Лествичник.
31. Св. свештеномученик Ипатије, епископ Гангрски.
Св. Јона, митрополит Кијевски и Московски.

АПРИЛ

1. Преп. Марија Египћанка.
2. Преп. Тит Чудотворац.
3. Преп. Никита Исповедник.
4. Преп. Јосиф Песмописац. Преп. Георгије Маленин.
5. Св. мученици Агатопод ђакон и Теодул чтец. Преп. Марко Трачески.
6. Св. Евтихије, патријарх Цариградски. Преп. Григорије Синаит (Старији).
7. Св. Георгије Исповедник, епископ Митиленски. Преп. Нил Сорски.
8. Св. Апостоли: Иродион, Агав, Руф, Асинкрит, Флегонт и Ермије.
9. Св. мученик Евпсихије.
10. Св. мученици Терентије, Помпије и осталих 33 са њима.
11. Св. свештеномученик Антипа, епископ Пергамски.
12. Св. Василије Исповедник, епископ Паријски.
13. Св. свештеномученик Артемон, презвитер Лаодикијски.
14. Св. Мартин Исповедник, епископ Римски.
15. Св. Апостоли: Аристарх, Пуд и Трофим. Св. мученик Сава Готски.

16. Св. мученице Агапија, Хионија и Ирина.
17. Св. свештеномученик Симеон, епископ Персијски и остали с њиме пострадали. Св. Акакије, епископ Мелитински.
18. Преп. Јован, ученик Св. Григорија Декаполита.
19. Преп. Јован Ветхопештерник.
20. Преп. Теодор Трихина. Св. Анастасије Синаит, патријарх Антиохијски. Преп. Атанасије Метеорски и ученик његов Преп. Јоасаф Српски. [Свети Николај Жички.](#)
21. Св. свештеномученик Јануарије епископ и остали с њиме. Св. мученик Теодор.
22. Св. Теодор Сикеот, епископ. [Свештеномученик Платон Бањалучки.](#)
23. [Св. великомученик Георгије Победоносац.](#)
24. Св. мученик Сава Стратилат. [Св. Сава, митрополит Ердељски. Свештеномученик Бранко.](#)
25. Св. Апостол и Еванђелист Марко.
26. Св. свештеномученик Василије, епископ Амасијски.
27. Св. Апостол Симеон, сродник Господњи, епископ Јерусалимски. [Спаљивање моштију Св. Саве Српског.](#)

28. Св. Апостоли: Јасон, Сосипатар и остали мученици с њима. Св. мученици Максим, Дада и Квинтилијан.
29. [Св. Василије Острошки Чудотворац, митрополит Захумски.](#) Св. 9 мученика Кизичких.
30. Св. Апостол Јаков Заведејев, брат Св. Јована Богослова.

МАЈ

1. Св. Пророк Јеремија.
2. Св. Атанасије Велики, архиепископ Александријски. Св. Михаило-Борис, цар Бугарски.
3. Св. мученици Тимотеј и Мавра. Преп. Теодосије Печерски.
4. Св. мученица Пелагија Тарсиска.
5. Св. великомученица Ирина.
6. Св. праведни Јов Многострадални. [Пренос моштију Св. Саве Српског.](#)
7. Спомен појаве Часног Крста у Јерусалиму. Св. мученик Акакије.
8. Св. Апостол и Еванђелист Јован Богослов. Преп. Арсеније Велики.
9. Св. Пророк Исаија. Св. Мученик Христофор. Пренос моштију Св. Николаја Чудотворца.
10. Св. Апостол Симон Зилот.
11. [Св. Методије и Кирил, Учитељи и Просветитељи Словенски.](#)
12. Св. Епифаније, епископ Кипарски. Св. Герман, патријарх Цариградски. [Св. Никодим, архиепископ Пећи.](#)
13. Св. мученица Гликерија. Св. мученик Александар.
14. Св. мученик Исидор Хијоски. Преп. Серапион. Преп. Исидор Јуродиви.

15. Преп. Пахомије Велики. Св. Ахилије, епископ Лариски.
16. Преп. Теодор Освештани, ученик Св. Пахомија. Св. Теодор Вршачки и мученик Вукашин.
17. Св. Апостол Андроник и Јунија.
18. Св. мученик Теодот Анкирски и 7 девојака мученица. Св. мученик Петар и остали с њиме.
19. Св. свештеномученик Патрикије, епископ Пруски и остали с њиме.
20. Св. мученик Талалеј. [Преп. Стефан Пиперски.](#)
21. [Св. Равноапостолни цар Константин и Јелена.](#) Св. Јелена Дечанска.
22. Св. мученик Василиск. [Св. мученик Јован Владимир, кнез Српски.](#)
23. Св. Михаил Исповедник, епископ Синадски.
24. Преп. Симеон Дивногорац.
25. Треће Обретење главе Св. Јована Крститеља. Св. свештеномученик Терапонт, епископ Кипарски.
26. Св. Апостол Карп, један од Седамдесеторице.
27. Св. свештеномученик Терапонт, епископ Сардиски. Преп. Јован Руски.
28. Св. Никита Исповедник, епископ Халкидонски.

29. Св. преподобномученице Теодосија Тирска и Теодосија Цариградска. Спомен Св. Отаца Првог Васељенског Сабора.
30. Преп. Исакије Далматски.
31. Св. Апостол Јерма, један од Седамдесеторице. Св. Мученик Ермије.

ЈУН

1. Св. мученик Јустин Философ. Св. мученик Јустин и дружина његова.
2. Св. Никифор Исповедник, патријарх Цариградски. Св. Великомученик Јован Нови Сочавски. [Св. свештеномученик Еразмо Охридски.](#)
3. Св. мученик Лукилијан и четири дечака с њим пострадаола.
4. Св. Митрофан, патријарх Цариградски. Св. Мирносице Марта и Марија. [Св. Јоаникије Црногорски. Свештеномученик Ђорђе Богић.](#)
5. Св. свештеномученик Доротеј, епископ Тирски. [Преп. Петар Коришки.](#)
6. Преп. Висарион Египатски. Преп. Иларион Нови.
7. Св. мученик Теодот Анкирски. Св. свештеномученик Маркел, епископ Римски.
8. Св. Јефрем, патријарх Антиохијски. Пренос моштију Св. Великомученика Теодора Стратилата.
9. Св. Кирило, архиепископ Александријски. Преп. Кирил Бјелојезерски.
10. Св. свештеномученик Тимотеј, епископ Прусски.
11. Св. Апостоли Вартоломеј и Варнава.
12. Преп. Онуфрије Велики. Преп. Петар Атонски.

13. Св. мученица Акилина. Св. Трифилије, епископ Кипарски.
14. Св. Пророк Јелисеј. Св. Методије, патријарх Цариградски.
15. **Св. великомученик кнез Лазар Косовски, и остали Мученици и Новомученици Српски.** Св. Пророк Амос. Св. мученик Вит и остали. **Св. Јефрем и Спиридон, патријарси Српски.**
16. Св. Тихон Чудотворац, епископ Аматунтски.
17. Св. мученици Мануил, Савел и Исмаил.
18. Св. мученици Леонтије, Ипатије и Теодул.
19. Св. Апостол Јуда, брат Господњи по телу. Преп. Паисије Велики.
20. Св. свештеномученик Методије, епископ Патарски (Олимписки). **Преп. Наум Охридски**
21. Св. мученик Јулијан Тарсанин.
22. Св. свештеномученик Јевсевије, епископ Самосатски. **Св. Анастасија Српска, мајка Св. Саве.**
23. Св. мученица Агрипина.
24. **Рођење Св. Јована Претече и Крститеља Господњег.** Св. праведни Захарије и Јелисавета, родитељи Св. Претече.
25. Св. Преподобномученица Февронија.

26. Преп. Давид Солунски.
27. Преп. Сампсон Странопримац.
28. Пренос моштију Св. Бесреб. Кира и Јована. Преп. Сергије и Герман Валаамски. **Свети новомученици Дабробосацки и Милешевски.**
29. **Св. Првоврховни Апостоли Петар и Павле.**
30. Сабор Св. славних и свехвалних Дванаесторице Апостола.

ЈУЛ

1. Св. муч. и Бесреб. Козма и Дамјан.
2. Полагање часне ризе Пресвете Богородице. Св. Јувеналије, патријарх Јерусалимски.
3. Св. мученик Јакинт. Преп. Александар "Неуспављиви".
4. Св. Андреј, архиепископ Критски. Преп. Марта, мајка Симеона Дивногорца. [Св. Свештеномученик Сава Горњокарловачки.](#)
5. Преп. Атанасије Атонски. Преп. Сергије Радонешки.
6. Преп. Сисоје Велики. Св. Мученици Марин, Марта и остали. Св. мученик Исавр ђакон и остали.
7. Преп. Тома Малеин. Преп. Акакије из Лествице. Св. Великомученица Недеља.
8. Св. великомученик Прокопије. Преп. Теофил Мироточиви.
9. Св. свештеномученик Панкратије, епископ Тавроменијски. Св. Теодор, епископ Едески. Св. новомученици Гламочки и Куленвакуфски.
10. Св. 45 мученика Никополских у Јерменији. Преп. Антоније Печерски.
11. Св. великомученица Ефимија Свехвална. Св. Равноапостолна Олга Руска.

12. Св. мученици Прокло и Иларије. Преп. Михаил Малеин.
13. Сабор Св. Архангела Гаврила.
14. Св. Апостол Акила. Преп. Никодим Светогорац.
15. Св. мученици Кирик и Јулита. Св. равноапостолни Владимир Руски.
16. Св. свештеномученик Атиноген и 10 ученика његових. Св. мученица Јулија Девица. Спомен Св. Отаца првих шест Васељенских Сабора.
17. Св. великомученица Марина. [Св. Седмочисленици Словенски.](#)
18. Св. мученик Емилијан. Св. мученик Јакинт. Преп. Јован Печерски.
19. [Св. Стефан Високи, деспот Српски, и Св. Евгенија-Ефросинија \(царица Милица\), мати његова. Преп. Макрина, сестра Василија Великог.](#)
20. [Св. Пророк Илија Тесвићанин.](#)
21. Св. Пророк Језекиљ. Преп. Симеон Јуродиви и Јован саподвижник његов.
22. Св. Мироносица равноапо столна Марија Магдалина. Пренос моштију Св. Свештеномученика Фоке.
23. Св. свештеномученик Аполинарије, епископ Равенски. Св. мученици Трофим и Теофило и 13 мученика са њима.

24. Св. мученица Христина. Св. мученици Борис и Гљеб.
25. Успеније Св. Ане, мајке Пресвете Богородице. Св. Олимпијада ђакониса. Преп. Евпраксија. Спомен Св. Отаца Петог Васељенског Сабора.
26. Св. свештеномученик Ермолај и остали с њим. Св. Преподобномученица Параскева. [Св. Сава III, архиепископ Српски.](#)
27. Св. великомученик Пантелејмон. [Св. Климент Охридски.](#)
28. Св. Апостоли и ђакони: Прохор, Никанор, Тимон и Пармен. Преп. Павле Ксиропотамски.
29. Св. муч. Калиник. Св. муч. Серафима.
30. Св. Апостоли: Сила, Силуан, Крискент, Епенет и Андроник. [Преп. Ангелина Српска.](#)
31. Св. прав. Евдоким. Св. муч. Јулита.

АВГУСТ

1. Изношење Часног и Животворног Крста. Св. Мученици Макавеји, мати њихова Саломија и учитељ им Елеазар свештеник.
2. Пренос моштију Св. Првомученика и архиђакона Стефана. Св. Василије Блажени, Христа.
3. Преп. Исакије, Далмат и Фавст. Преп. Антоније Римљанин.
4. Св. 7 мученика Ефеских младића. Св. Преподобномученица Евдокија. Св. Равноапостолни Козма Етолски.
5. Св. мученик Евсигније. Св. Нона, мајка Св. Григорија Богослова.
6. **Преображење Господње.**
7. Св. преподобномученик Дометије и 2 ученика његова. Преп. ава Ор. Преп. Пимен Многонапаћени, Печерски.
8. Св. Емилијан Исповедник, еп. Кизички. [Преп. Зосим Тумански.](#)
9. Св. Апостол Матија. Св. Мученици Антоније, Јулијан и остали.
10. Св. мученици Лаврентије архиђакон, Сикст папа и остали.

11. Св. великомученик и архиђакон Евпло. Св. мученица Сузана. Св. Нифонт, патријарх Цариградски.
12. Св. мученици Фотије, Аникита и остали.
13. Св. мученик Иполит и остали. Пренос моштију Св. Максима Исповедника. Св. Тихон Задонски.
14. Св. Пророк Михеј.
15. **Успеније Пресвете Богородице.**
16. Пренос Нерукотворене Иконе Господа Христа. Св. Мученик Диомид лекар. **Преп. Јоаким Осоговски. Св. Евстатије II, архиепископ Српски Преп. Роман. Преп. Рафаило Банатски. Преп. Герасим Кефалонијски. Св. Теодор (Несторовић) свештеномученик.**
17. Св. муч. Мирон. Св. муч. Патрокло.
18. Св. мученици Флор и Лавр. Преп. Јован Рилски.
19. Св. мученик Андреј Стратилат.
20. Св. Пророк Самуило. Св. свештеномученик Филип и остали.
21. Св. Апостол Тадеј. Св. Мученица Васа и троје деце њене. Св. Праоци Патријарси: Аврам, Исак и Јаков. **Св. Свештеномученик Рафаило Шишатовачки.**
22. Св. мученик Агатоник и остали с њиме пострадали. Свештеномученик Горазд Чешки.

23. Св. свештеномученик Иринеј, епископ Лионски. Св. Мученик Луп.
24. Св. мученик Евтихије. Св. мученица Сира Персијанка.
25. Пренос моштију Св. Апостола Вартоломеја. Св. Апостол Тит.
26. Св. мученици Адријан и Наталија.
27. Преп. Пимен Велики. Св. Осије, епископ Кордовски.
28. Преп. Мојсије Мурин. Преп. Сава Псковски (Српски). Преп. Оци Печерски.
29. **Усековање главе Св. Јована Крститеља. Св. Григорије епископ рашки.**
30. **Сабор Српских Просветитеља и Учитеља.** Св. Оци: Александар, Јован и Павле, патријарси Цариградски. Пренос моштију Св. Александра Невског. Св. Кирил, Никон и Макарије.
31. Полагање појаса Пресвете Богородице. Св. Свештеномученик Кипријан, епископ Картагенски.

Коришћена следећа литература:

"Божанствене Литургије"-Манастир Ђелије, Београд, 1978.

"Одговарање на Литургији"-Фонд "Свети Прохор Пчињски",
Врање, 2001.

Нека Питања Наше Вере Књ. 3 - Патријарх Павле

Изясненне божанственон литургии-И. Дмитревски -С. Петербург
1884

Богослужбениѣ Указаннїа, Москва 1955

Настолнии Кѡнига-Булгаков, С. В.: Кхарков 1900

Service Book of the Holy Orthodox-Catholic Apostolic Church –
Hargood, Isabel F., 1975

Volume 1-3 Harbin-Pesnoslov,-Gan., Archpriest Rostislav 1947-1948

Liturgical Theology course notes (St Vladimir's Orthodox Theological
Seminary)-Lazor V Rev Paul

Abridged Typicon (St Tikhon's Seminary Press 1985)-Kovalchuk
Feodor S.

<http://www.pravoslavlje.net>

<https://www.rastko.rs/bogoslovlje/odgovaranje>